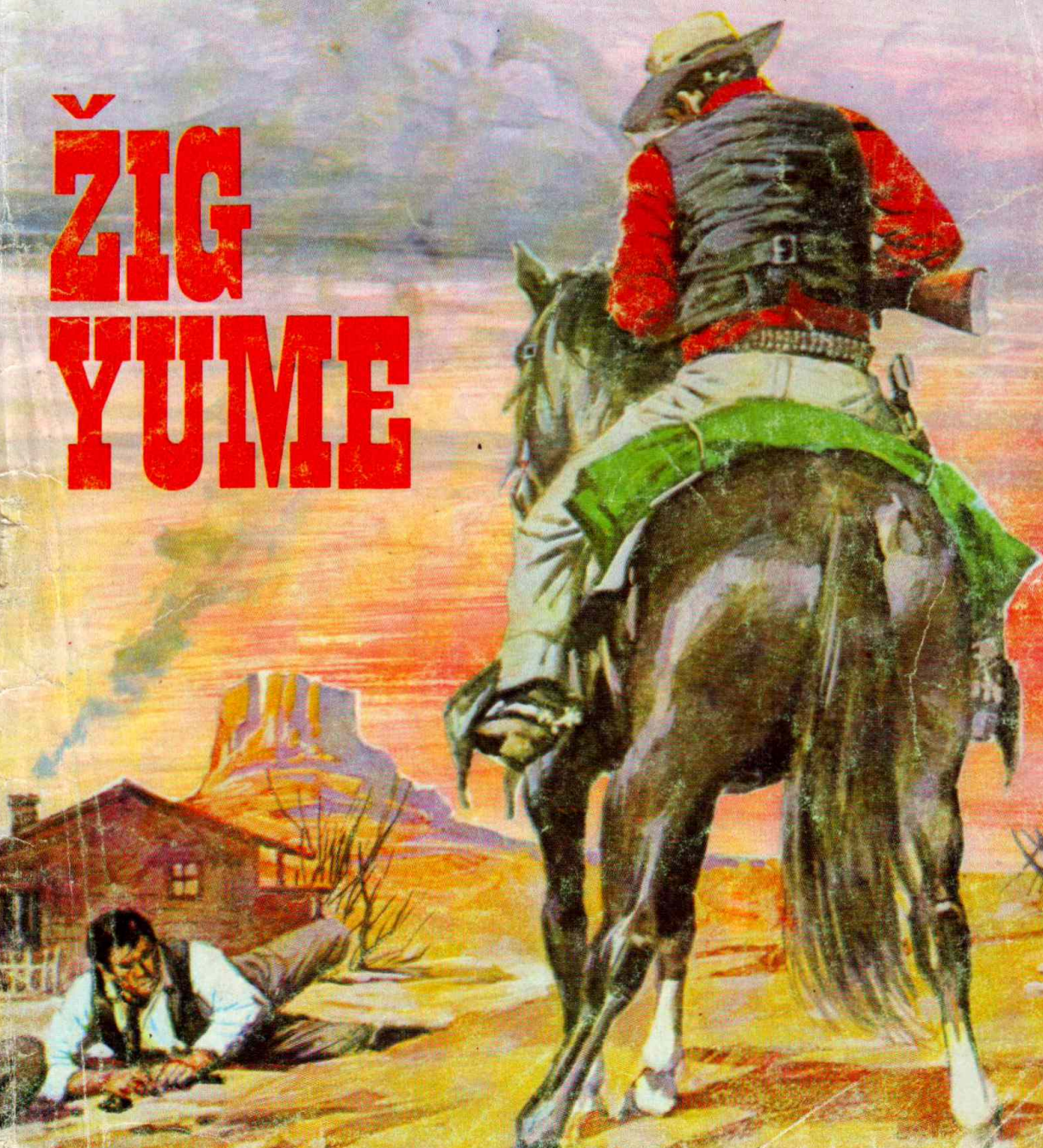

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 15 d. BROJ 429

**ŽIG
YUME**

Pete Stolpaker

ŽIG YUME

LASO 429

Pete Stolpacher: ŽIG YUME
Naslov originala: BRAND OF YUMA
Recenzija: Fedor Hanžeković, filmski režiser
Copyright: Manor Books, posredstvom G. P. A.
München
Prijevod: B. Rašpica
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: Marcel Čukli

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić, Ljudevit Bauer (**predsjedavajući**), Nenad Brixy, Tomislav Butorac, dr Adolf Dragičević, inž. Vesna Gazdag, Marija Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan, Ismet Voljevica, Ana Župan-Bender. — **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Borivoj Jurković

LASO -Izlazi svaki tjedan - Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n.s.o.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 - Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 - Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. - OOUR Novinska rotacija n.s.u.b.o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. - Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00 HFL 37,00, US\$ 15,00 - Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 - Privredna banka Zagreb (za »Laso«).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

LASO broj 429 izlazi: 1. 01. 1982.

I

Postoje mjesta na kojima se čini kao da se nebo spustilo na zemlju. Površan promatrač to ne zapaua, ali kad netko provede tjedne u pustinji kojom krstare ratoborni Apaši i Komanci, takvome se i nekoliko stabala uz hladan potok učini pravim rajem u kojem cvrkuću ptice i puše svjež povjetarac.

Postoje i mjesta nalik na pakao, rasuta tu i tamo, a jedno od njih je zatvor u Yumi, komadić pakla koji kao da se uspio probiti kroz Zemljinu koru i izbiti na površinu. Napučen je đavolima naoružanim vinčesterkama, đavolima koji vrebaju priliku da upotrijebe i jedno i drugo. A oni drugi su ljudi teška koraka i prazna pogleda, ljudi za koje vrijeme više ne postoji. Mjesec proveden u Yumi dug je kao godina provedena izvan zatvora, a godina je duža od vječnosti. Ima ih koji odsluže kaznu i izidu. Upravo ta mogućnost, premda se mnogima činila nemogućom, ulijeva nadu i jača želju da se ustraje. Dakako, oni osuđeni na doživotnu robiju ne-

maju takve nade. Jedino čemu se još mogu nadati, to prilika za bijeg, a izgledi za to tako su neznatni da je teško shvatiti kako ih taj tračak nade održava u životu.

Za zatvorenika u Yumi nikad nije bilo lijepa vremena. Ljeti bi ga sunčane zrake osušile i ispržile da bi često mogao vriskati od strašne boli kad bi mu uskipio mozak. Zimi bi mu pak kosti vapile za malo topline, dok bi mu se blijedo sunce izrugivalo. Čelije nisu bile nimalo bolje od štakorskih rupa iskopanih u kamenu, nadsvođenih stijenom debljine deset metara. Zatvoreniku zimi nije bilo dopušteno da izmili iz čelije, pa bi mu vlažna hladnoća tjeđnima podgrižala snagu. A ljeti mu pak nije bilo dopušteno da ostane u čeliji, sada ugodno hladnoj. Morao je izići bosonog, izložiti se neumoljivom suncu teško raditi dok mu pogled ne bi postao staklenast a mišići počeli podrhtavati.

Svaka minuta provedena u zatvoru u Yumi bila je neopisi-

vo tjelesno i duševno mučenje. Nikakvo čudo što su mnogi skrenuli pameću. Kad god se to dogodilo, jadnika bi strpali u tijesnu ćeliju, prekratku da bi se u njoj moglo leći. O kakvom liječenju nitko se nije brinuo. Za ludaka su imali prikladno mjesto i tu su ga držali dok bi bilo potrebno. Krikovi onih izdržljivijih čuli su se tjednima. Slabiji bi brzo umirali, a druge kažnjenike zapala bi neugodna dužnost da u kamenitom tlu iskopaju još jedan grob.

Duboko ispod stjenovite visoravni na kojoj je bio zatvor tekla je rijeka Kolorado. S te visine doimala se kao uska pruga, ali i tako uska mamila je hladnoćom ljude ispečene na suncu. Pokatkad bi se neki, nesposoban da odoli napasti, sunovratio u dubinu, prema vodi. Većina ih nikad nije stigla do rijeke. Izmrcvarena tijela ostala bi na liticama strmog kanjona. Onih nekoliko koji su pali u vodu bili su preslabi da se plivanjem uhvate ukoštac s jakim strujom, pa završili život u blatnoj vodi Kolorada. Ako je neki i uspio pobjeći tim putem, uprava zatvora to nikad ne bi priznala. To bi one druge samo posticalo na sličan pothvat.

Rodney Stevens digao je malj težak osam kilograma i spustio ga na kamen. Na vrelom suncu malj mu se u rukama činio sve težim. Udarci su mu odjekivali u glavi dok mu se nije učinilo da će mu se od te buke rasprsnuti mozak. Za kažnjenike je sredina srpnja bila najgori dio godine i Stevens je na nepodnošljivoj žezi osjećao kako mu se vrti u glavi. Dao bi i dušu za gutljaj vode, makar i tople, ali je

znao da mu neće dopustiti da pije sve do večeri, a to je, kako je nejasno proračunao, bilo da- kako još dvije i pol vječnosti. Misleći na vodu, htio je pokrenuti jezik u želji da pokupi malo preostale sline, ali bez uspjeha. U suhim ustima jezik se nije htio pomaći. Stevens podigne crveno lice i zagleda se staklenim očima u prazno. Zašto mu ne bi dali malo vode? Zadovoljio bi se s nekoliko kapi.

Zatim osjeti kako ga obuzima bijes. Ne, neće dići taj prokleti malj dok mu ne daju vode!

Čim je ispustio držak, na leđima je osjetio ostru bol. Zagrizao je suhe usne, naglo se okrenuo i zagledao se u čovjeka s bičem.

— Digni malj, Stevense! — naredi stražar.

Stevens ga je motrio ubilačkim pogledom. Kako je samo mrzio tag gada. Još bi mu i oprostio udarce bičem, ali nika- ko nije mogao prijeći preko načina na koji se razbacivao vodom. Pošto bi popio malo vode, Manson bi njome poprskao prsa, a učinio je to i prije nekoliko minuta, jer mu je košulja sprije- da još bila vlažna.

Ispunjen mržnjom, Stevens osjeti kako mu se vraća snaga. Koliko puta je promatrao tog podlaca kako se polijeva po glavi, kako mu se voda slijeva niz ružno lice i prosipa po zemlji. Stevens stisne šake u nemoćnu bijesu. Pogled zaustavi na Mansonovoj košulji, uvjeren da bi iz nje mogao iscijediti nekoliko kapi.

Manson ispusti bič i u kažnjenika uperi vinčesterku. Oblizne se, ne skidajući pogled sa Stevensovih očiju, koje su isijavale bijes i mržnju.

– Digni malj! – ponovi naređenje. – Više neću ponavljati.

– Rode! – izgovoreno je oštro, s autoritetom.

Rodney Stevens se polako okrene i pogleda Billa Petersa. Kažnjenik je stajao nekoliko metara daleko do njega i upravo dizao malj. Osmijehe se Rodu i reče:

– Prihvati se posla!

Traka kojom je Stevens bio stegnut oko pasa malo popusti. On duboko udahne i tada mu se učini da zrak više nije tako vruć. Već se pribrao.

– Dakako, Mansone – reče uz osmijeh ispričavanja. – Samo sam malo protegao ruke.

Stražar je očito bio razočaran.

– Pripaziti ću na tebe, ne brini se – zareži prijeteći i keseći požutjele zube.

– U to ne sumnjam – odbrusi mu Stevens, digne malj i prione na posao.

Manson s njega nije skidao pogleda, a onda, nakon desetog udarca okrene se i počne motriti druge kažnjenike.

Rod odmah malo odahne. Ionako nitko nije vodio računa o tome je li što korisno urađeno i koliko. Stražari su pazili samo na to da kažnjenici uvijek rade, pa je bilo najvažnije hiniti marljivost.

Rod se zagleda u veliku užarenu loptu i ocijeni da su do zalaska sunca ostala još dva sata. U noći će biti hladnije, osobito poslije ponoći.

Rodu su bile dvadeset četiri godine, ali se doimao mnogo starijim, kao četrdesetogodišnjak. Narasla mu je neuredna brada, a po tijelu ga svuda svrbjelo od prljavštine i gama-

di. Kažnjeničko odijelo visilo je na nekad snažnu tijelu. U tri godine provedene u zatvoru smršavio je dvadesetak kilograma.

Radeći i dalje, polako se primakao Petersu u šapnuo:

– Hvala, Bille!

Peters ga gurne laktom i ošine pogledom.

– Prokleta budalo! –

promrmljao je kažnjenik i ponovo udario maljem. – Preostala su ti još samo tri tjedna... Manson to zna... i on će pokušati sve da te slomi – nastavio je nakon nekoliko udaraca: – Bit će ti gore iz dana u dan... ali toliko ćeš izdržati.

– Dakako.

Još tri tjedna! Nitko tko nije bio na takvom mjestu ne može shvatiti koliko se dvadeset četiri sata mogu otegnuti.

Bez njega bih teško izdržao, pomisli Rod. Peteres se već primicao pedesetoj. Bio je nizak i mišićav, neiscrpan izvor snage i energije. Iz zatvora će izići za četiri mjeseca i to je prihvatio stoičkom mirnoćom. U Yumi je već treći put i Rod se tome nije mogao načuditi. Kako je mogao podnijeti i drugo izdržavanje kazne?

Manson se okrene i poviče:

– Stevense, što radiš tamo?

– dogega bliže i upita stisnutih očiju: – Jeste li vas dvojica razgovarali?

– Polako, momče! – šapne Peters Rodu i okrene se stražaru osmjehujući se široko. – To je protupropisno, Mansone. Dobro znaš da nam to ne pada na pamet.

Manson je znao da ga Peters ismijava i u njemu je kipjelo od želje za osvetom. Takvih je ma-

lo prošlo kroz Yumu. Nekoliko stražara pokušalo ga je slomiti, ali bez uspjeha. Zakidali su ga na ionako mršavoj hrani, tukli do besvijesti, a njemu osmijeh nikad nije silazio s lica. Ali Manson se na njega ljutio i zato što ga je upravo Peters već nekoliko puta omeo kad je Stevensa gotovo slomio. Upozorio bi prijatelja zviždukom ili jednom riječju. To je bilo dovoljno, jedna riječ ili pogled, i Stevens je smogao novu snagu da izdrži stražareva izazivanja. Manson je mrzio i samu pomisao da će neki od tih pasjih sinova izići iz zatvora. Većina će ih se ionako vratiti.

Lica iskrivljenja od mržnje, Manson zgrabi Roda za rame i snažno ga gurne. Mladić zateura preko kamenja, padne, podere hlače i ogrebe kožu na koljenima.

Polako se pridigne na jedno koljeno. Pogled užarenih očiju uperi u svog krvnika. Bile su to oči životinje u stupici, ali ipak opasne. U Mansonovu pogledu bljesne a usne mu se iskrive u pobjedonosni osmijeh dok je polako podizao vinčesterku. Stevens će ovaj put sigurno odgovoriti na izazov i skočiti na njega.

Uto Rod začuje poznati zvižduk i pred očima mu se odmah razbistri. Još tri tjedna. Peters je rekao da toliko svatko može izdržati.

Manson je opazio kako s kažnjenikova lica nestaje napetosti. Znao je da je opet izgubio.

— Dajem ti deset sekunda da se vratiš na posao! — obrecne se na kažnjenika.

— Dakako, Mansone — odgovori Rod dok se saginjao da dignu malj.

U Mansonu je kipjelo od bijesa dok je promatrao Roda kako bezvoljno diže malj. Smatrao je to uvredom, izazovom. Do svršetka rada bila su još tri sata i on se zarekne da će te večeri Rod Stevens puzati na večeru.

Otad je svu pažnju posvetio Rodu. Naposljetku je mladić posrtao i kad bi podizao malj, stražaru se činilo da će povučen težinom pasti na lice. Podešana i znojem natopljena odjeća bila mu je pripijena uz tijelo. Kad god bi podigao malj, Rod je pomislio da je to posljednji put. Pogled mu je bio staklast a pri svakom udisaju nešto bi ga zapeklo u plućima. Zateturao je i umalo pao. Ako padne, više se neće dići. Zaokupi ga pomisao da maljem udari Mansona po glavi i učini kraj ovoj agoniji. Bio bi dovoljan jedan zamah... Već je postrance počeo pogledavati stražara vrebajući pogodan trenutak, kad mu bude pustila pažnja.

— Mitchell je pao! — poviče netko.

Rod se okrene i ugleda sarog Mitchella kako se valja po zemlji s pjenom na usnama. Oskudica, neumoljivo sunce i zlostavljanja skršili su krhkog šezdesetgodišnjaka.

Rod odloži malj. Prvi put je prisustvovao takvom prizoru.

Ljut zbog neuspjeha da slomi Stevensa, Manson je nemilosrdno motrio starca na zemlji. Ne, vara se ako misli da će zabušavati do večere.

— Ustani! — otrese se na nesretnika i čizmom ga žestoko udari po rebrima. Udarci su

pljuštali, ali starac ga i ne pogleda.

Rod je za leđima čuo Petersa:

– Ubit će ga udarcima ako ga netko ne spriječi.

Čulo ga je pol tuceta ljudi i odjednom, u isti mah, zaokupi ih ista pomisao i želja. Bilo je to strahovito poslijepodne i kao da u tim glavama razum više nije pravilno funkcionirao.

– Tako je, boga mu, zaustavimo ga! – poviče Sullivan i s lopatom u ruci jurne na stražara.

Ostali mu se pridruže. Manson je čuo bat koraka, licem mu u prvi mah prijeđe izraz zaprepastenja, a odmah zatim okrutnog zadovoljstva.

Već je digao pušku, kadli Sullivan hitne lopatu i pogodi ga u lice. Manson je pokušao jauknuti kroz rasječenu usnu i slomljene zube, ali mu na usta navre krv.

Rod mu je unakaženo lice vidio samo časak, a zatim stražar nestane pod udarcima bijesnih kažnjenika. Udarali su po njemu sve dok od njega na šljunku nije ostala beživotna tamna mrlja.

Tada odjekne pucanj, Sullivan zalomata rukama, okrene se oko osi i padne na zemlju. Drugi hitac obori Martina, a to je preostalu četvoricu nagnalo na brzu akciju. Osjetili su da i sami mogu izazvati nasilje.

– Napolje odavde! – zaurla Ruhlback. – Srušimo vrata! Ionako će nas ubiti!

Ne mareći hoće li ga tko slijediti, potrčao je prema ogradi koliko su ga noge nosile, zabačene glave i širom otvorenih usta, a dugačka kosa vijorila je za njim.

Uz silnu viku potrčalo je za

njim tridesetak kažnjenika, neki goloruki, neki s alatkom. Prvi metak pogodi Ruhlbacka, koji je trčao desetak metara ispred ostalih. On napravi još korak, onda mu se noge u koljenima saviju i on se opruži na šljunak.

Rod se trgne iz transa. Već je zakoračio da potrči za ostalima kad ga je Peters oborio na zemlju. Neko vrijeme su se zajedno kotrljali. Rod se pokušao oteti i ustati, ali ga je Peters nekoliko puta snažno pljusnuo po licu.

– Zar si poludio? Zar hoćeš da te ubiju?

Rod osjeti kako ga napušta snaga. Sa sebe nije mogao zbaciti prijatelja i nije mu preostalo drugo nego da promatra krvoproljeće u prostoru okruženu žicom.

Odasvud su fijukali meci, zabadali se u ljudsko meso, otkidali komadiće stijena ili se od njih odbijali. Staloženiji bjegunci potražili bi zaklon, ali ovi su preskočili preko mrtvog Ruhlbacka i nastavili jurnjavu prema ogradi, nemilosrdno gazeći ranjenike.

Šestorica su dotrčala do željezne ograde i bjesomučno stala tresti šipke, nesvjesni da ih stražari obaraju jednog po jednog. Naposljetku je kraj ograde stajao samo Jason Carmody. Okrenuo se s osmijehom na licu i još se smijao kad ga je metak iz vinčesterke bacio na rešetke.

Nijedan od tridesetorice nije više bio na nogama. Neki su još živjeli. Rod je čuo njihove jauke i vidio kako se trzaju među mrtvacima. Odjednom je osjetio kako cvokoće zubima, kao da se našao usred ciće zime.

– Učini što god ti kažu! –

upozori ga Peters. — Ne oklijevaj ni trenutka! Stražare zacijelo vraški svrbe prsti.

Da me Peters nije zaustavio, zaključio je Rod, sad bi ležao među ovim mrtvacima.

— Spasio si mi život — reče muklo.

— Zaveži! — prosiće Peters.

— I drži jezik za zubima!

Stražari su se počeli primicati preživjelim kažnjenicima. Na licima im se odražavala napetost.

— U redu! — poviče jedan. — Brže!

Udarali su kažnjenike kundacima po leđima a jedan je lijevo i desno dijelio udarce b'čem.

Voda stražara ušetao se ispred poredanih kažnjenika, praskajući na sav glas:

— Da se niste makli! Neka se samo jedan od vas pomakne!

Rod malo svrne pogled ulijevo i ugleda debelog upravitelja kako silazi niz stube iz svog ureda. U pometnji je zaboravio staviti šešir na ćelavu galvu.

II

Bila je gotovo ponoć kad je iscrpljenim ljudima bilo dopušteno da odu u ćelije. Temeljito su ih preslušali, svakog posebno. Upravitelj Egmont nije bio navikao na pobune takvih razmjera. Vikao je, prijetio, molio, ali nikako nije mogao nešto više saznati o kolovodama tobožnje organizirane pobune. Dvadesetorica su ležala u krugu zatvora, ne uključujući Mansona i Mitchella, a to po Egmontovu mišljenju nije bila posljedica slučaja iskre nezadovoljstva, iza toga je bila planirana zavjera.

Kažnjenici nisu lagali. Oni

doista nisu znali kako se sve to dogodilo. Sve je bilo u redu, a trenutak zatim svi su bili poneseni vrtlogom nasilja.

Rod je u prvi mah htio reći da je sve počelo kad je Manson čizmama udarao Mitchella, ali se predomislio.

Pošto su za njim bila zaključana vrata ćelije on je neko vrijeme osluškivao bat koraka zatim hrkanje kažnjenika u susjednoj ćeliji. Od umora nije mogao zaspati a u glavi mu se još vrzlo ono što se upravo dogodilo.

— Rode! — zovne ga netko iz ćelije slijeva.

Misli su mu još bile zbrkane i on pomisli na oca, snažna čovjeka s urođenim smislom za humor, koji se često smijao, pogotovu kad mu žene nije bilo blizu. Majka je bila sušta suprotnost, uvijek loše volje i namrgođena. Istoga dana kad se rodio Rod, oždrijebila se i kobila, Willyjev ponos. Otad je sina i ždrijebe volio jednakom ljubavlju. A od neprestano neraspoložene majke dječak je oduvijek zazirao.

U petnaestoj godini izgubio je oca. Willyja Stevensa zbacio je jogunasti pastuh i on je pao tako nezgodno da je na mjestu ostao mrtav. Rodeova majka je naredila da pastuha ustrijele, a Rod, obuzet nekakvom neobjašnjivom hladnoćom, na očevu sprovodu nije prolio ni suze.

— Rode! — ponovo je netko zvao, sad već nestrpljivo.

Tek tad je shvatio da ga zove netko iz susjedne ćelije.

— Da — odazove se.

— Udesili smo ih! — reče Bill Peters i tiho se nasmije.

Rod se zgrane. Dvadeset je-

dan čovjek je mrtav, a Peters se smije!

— Preživio sam već tri zatvorske pobune — reče Peters. — Stražari će sad pripaziti šta rade. Bit će im na umu kako je završio Manson i stoga će malo olabaviti uzde. Sretan si, Rode. Pred tobom su tri razmjerno laka tjedna.

Rod zatvori oči. Ako Peters ima pravo bila je to visoka cijena za tri »laka« tjedna. Budući da je uporno šutio, preumoran za razgovor, Peters ga zabrinuto upita:

— Je li s tobom sve u redu?

— Sve je u redu.

— Jasno, zacijelo si u oblaci-ma. Još tri tjedna robijanja, pa kući.

Kući? Ta riječ u Rodu pobudi sjetne misli. Kakva će biti razlika? Tri godine je mnogo, nešto se zacijelo izmjenilo, ali ono osnovno bit će isto. Laura Macy zacijelo ga još čeka. O njoj je najviše snatrio u te tri teške godine. Začudo, nije mu napisala nijedan redak. Zašto? Ne... o tome se nije usuđivao nagadati...

Da je poslušao majku i Lauru, ne bi se zaputio južno od granice s Hankom Engstromom i Charlijem Folsomom. Charlie i Rod imali su rodendane istog mjeseca i Hank je predložio da se odu provesti na Jug sa senjoritama.

Od Globea do Tucsona nije bilo daleko i slavljenici su pristali. Ali Phoebe Stevens je sinu glatko odrezala — ne. Uostalom, nije to bilo prvi put da mu je zabranila da nešto učini a njemu, već dvadeset jednogodišnjaku, to je dosadilo. Lauru je umirio obećanjem da putovanje

neće potrajati duže od tri tjedna.

I tako su se tri obijesna momka vraški dobro provodila po salunima Winklemana, Mammotha i Tucsona. Događaji su krenuli naopako u Amadi, dan jahanja udljenoj od Nogalesa, i tri tjedna pretvorili su tri godine.

Za pokeraškim stolom sva trojica su bila prilično nacvrkana. Jedan od igrača, predstavio se kao trgovac, neumorno se hvalisao uspjesima kod žena i dok je tako brbljao, njih trojica su tupo gledala kako novac prelazi ne trgovčevu stranu. Što je više gubio, Hank je sve više pio, a to je bio loš znak. Već pol sata nije prozborio ni riječi, samo bi zatražio karte ili piće, ne skidajući pogled s trgovca sretno ruke.

Trgovca je to uporno motrenje očito počelo uzrujavati. Iz džepa je izvadio sat, iznenadio se koliko je kasno i rekao:

— Gospodo, oprostite ćete, ali ja moram uhvatiti kočiju u deset.

Drhtavim rukama pokupio je dobitak, natrpao njime džepove i pohitao prema vratima. Brže se zaista nije moglo hodati.

Opak pogled u Hankovim očima uznemirio je drugu dvojicu.

— Kako bi bilo da se i mi čistimo? — predloži Rod.

— U redu — reče Charlie.

Rod se okrene prema vratima. Čuo se zveket lanca na konjskoj opremi. Mladić pogleda na sat na zidu. Deset. Kočija se pripremala za put.

— I tako će momak odmagliti s našim novcem! — naroguši se Charlie.

Hank tresne šakom po stolu.

— Neće, tako mi svega! Zar vam nije jasno da se on samo predstavio kao trgovac?! To je profesionalni kartaš. Operušao nas je dok smo zblenuto slušali njegove blezgarije. Varao nas je na kartama!

— Jesi li siguran, Hank? — Charlijev glas bio je promukao od pića.

— Dakako. Nije mi prvi put da kartam s takvima — u očima mu bljesne prijetnja. — Hoćemo li mu dopustiti da odmagli? — budući da je nekoliko sekunda uzalud čekao odgovor, reče promuklo: — Pođimo, kočija još nije daleko odmakla. Stići ćemo je, izvući iz nje varalicu i jednostavno uzeti svoj novac.

Zamisao nije bila sjajna, ali viski je pomogao da im se svi-ma svidi. Tišinu naruši Charlie:

— Ako nas je doista prevario, neće ostati samo na tome. Malo ću ga propustiti kroz šake. Pođimo!

Kočiju su stigli tri kilometra daleko od grada. Kočijaš se nije usudio da se suprostavi uperenim koltovima. U kočiji su bila samo dva putnika. Šćepali su »trgovca« i izbacili ga iz kočije. Čovjek je drhtao a lice mu je bilo obliveno znojem. Rodu se učinilo da je, tako uplašen, ipak više nalik na trgovca nego na okorjelog kockara.

Uto se na cesti pojavila potjera koja se praznoruka vraćala u Amadu. Već izdaleka ugledali su nemili prizor na cesti i šerif je sa zadovoljstvom zaključio da će se ipak vratiti s kakvim-takvim plijenom. Podbo je konja a ostali jahači povelili su se za njim. Ispalio je hitac iznad Rodove glave i povikao:

— Predajte se!

»Napadači« su bez riječi poslušali naređenje, bacili oružje na zemlju i podigli ruke. Bili su uvjereni da će se sve lako objasniti, nisu se osjećali krivim, ali je šerif na njihovo objašnjenja samo odmahnuo rukom.

— To je najluda isprika koju sam ikada čuo — rekao je, osmjehujući se.

U gradu je već bio sudac. On je čekao potjeru koja je trebalo da dovede bandita za kojim su bile raspisane protjeranice u sedam država, pa se na suđenje nije moralo dugo čekati.

Utvrđilo se da je riječ o pravom trgovcu, kojem se jednostavno nasmiješila sreća. Odvjetnik kojeg su dodijelili trojici mladića učinio je jedino što mu je preostalo: apelirao je na sučevo milosrđe, jer je riječ o običnim mladićima, ni o kakvim pljačkašima kočija. Nisu se suprotstavili niti su pokušali pobjeći. Bili su pijani...

Razočaran što ne može kazniti vješanjem pravog bandita, sudac je bio izuzetno strog. Svakoga je osudio na tri godine zatvora u Yumi.

Hank je umro prve godine a Charlie se nakon šest mjeseci sunovratio u Kolorado. Rod im je bezbroj puta zavidio na sudbini. Poslije je prihvatio svoj položaj, premda mu je bilo vraški teško.

— Da, uskoro ćeš kući — ponovo se oglasi Peters. — Otkad već ne znam za tu riječ. Nikad nisam bio u Globeu. Rode, je li to velik grad?

— Prilično.

— Bogat?

Ne, to se ne bi moglo reći, ali grad se razvijao.

Rod pokuša zamisliti trgovine u glavnoj ulici.

— Zacijelo će te iznenaditi promjene — u Petersovu glasu bio je prizvuk upozorenja.

Rodu je bilo jasno da tri godine nisu mogle proći a da se ništa ne izmijeni. Ali Petersu nije to bilo na umu.

— Ti si sad žigosan, Rode, i ljudi to neće zaboraviti.

— Pogriješio sam i za to sam platio — reče Rod promuklo.

Sjetio se jednog pisma što ga je primio od majke, pogotovu njezinih riječi: »Drago mi je što ti je otac umro prije nego što si mu okaljao ime.« Tako je napisala Phoebe Stevens. Ali, tješio se Rod, ostali zacijelo nisu takvi.

— Želim ti sreću — uzdahne Peters. — Uostalom, kad izidem, svratit ću u Globe da vidim kako ti je.

U Rodovim očima bljesne.

— Bit će mi milo.

Osmjehne se na pomisao što će raditi za mjesec dana. Jedno je bilo sigurno: imao je prijatelja na kojeg se mogao osloniti, Billa Petersa.

III

Peters nije pogriješio kad je rekao ono o tri laka tjedna. Kažnjenički život i dalje je bio težak, ali ih stražari nisu zlostavljali.

U četvrtak navečer Rod je bio gotovo sretan. Posljednji put je večerao za dugačkim stolom. Pred njim je bila posljednja noć u rupi usječenju u stijeni.

U dugačkom hodniku pojavi se Johnson, jedan od blažih stražara. Zaustavi se pred Rodovom ćelijom i reče:

— Ujutro izlaziš, Stevense.

— Znam.

— Vraški dobro pripazi da nam se ne vratiš.

Te opomene se naslušao bezbroj puta.

— Zašto ste svi tako sigurni da ću se vratiti?

Johnson slegne ramenima.

— Mnogi se vraćaju. Pripazi kad budeš napolju. Obični ljudi mogu pogriješiti, ali progledaju im kroz prste. Tebi neće — dok je odlazio, doviknuo je preko ramena: Sretno Stevense!

Iz ćelije Billa Petersa nije dopirao nikakav zvuk. Ili je Rodov prijatelj spavao, ili mu razgovor nije bio po volji. Rod je i sam iskusio kakav je to osjećaj kad neki kažnjenik odlazi kući.

Ujutro se okupao u toploj vodi i gotovo oderao pol lica brijući se prvi put u tri godine. Dobio je jeftino crno odijelo i vlastite čizme, one u kojima je bio doveden. Dopustili su mu da se u nekoliko minuta oprosti, ručuje s kažnjenicima i poželi im sreću. Ali na licima im je zapažio odbojnost. Više im nije pripadao. Naposljetku se oprostio s Billom Petersom.

— Bille, nikad neću zaboraviti što ti sve dugujem — reče trenutno. Htio ga je uvjeriti da među njima nema razlike. — Kad te puste, svakako dođi u Globe. I za tebe će se naći posao.

Posao na njihovu ranču, dakako, premda je bio siguran da će se majka tome usprotiviti svom snagom.

— Sjetit ću se tvojih riječi kad za to dođe vrijeme — promuklo reče Peters.

Dok je odlazio u upraviteljov ured, Rod nije mogao vidjeti izraz zadovoljstva na Petersovu licu.

Stojeći pred Egmontom, Rod se osjećao nevoljko. Upravitelj ga je pažljivo motrio, očito uživajući u posljednjim trenucima svoje moći. Preko stola je gurnuo pet dolara u srebro.

— Dajem ti najviše šest mjeseci. Više nećeš izdržati na slobodi. Predosjećaj me nikad ne vara.

Malo je nedostajalo da u Rodu ne prekipi, ali on se krajnjim naporom obuzda. Uzeo je novac i gurnuo ga u džep.

Velika vrata su zaškripala. Nije se osvrtao dok je cestom odmicao prema mostu na rijeci. Umalo nije zapjevao i dva-tri puta mu se oteo klik taj radosti. Činilo mu se da je čak i prašina koju je podizao drugačija od one s druge strane ograde. Mogao je sjesti kad god poželi i on za tu priliku odabere prvi hlad na koji je naišao.

Još s te strane mosta opkoli ga čopor dječurlije i počne ga pratiti uz urnebesnu graju. Poskakivali su oko njega pjevajući podrugljive pjesme o zatvorskim ptičicama, cerekali se, pravili grimase. Bila je to vraška dobrodošlica u pristojno društvo. Rod ih je u prvi mah htio rastjerati, ali se predomislio i mirno produžio cestom. Sad su ga već motrili i ljudi na pločniku i on osjeti kako ga oblijeva crvenilo.

Jedan od pasa koji su pratili djecu više nije mogao izdržati, nasrnuo je i ugrizao ga za nogu. Rod jaukne od boli, svrnuvši pogled na poderane hlače i okrvavljenu nogu.

Prizor je dječurliju oduševio. Uхватili su se u kolo i zaplesali oko njega. Žutom psu kao da nije bilo dosta.

— Čiji je to pas? — upita Rod.

— Moj, zatvorska ptico — naruga se pjegavi sedmogodišnjak.

— Sinko, odvedi svog psa prije nego što netko nestrada, ja ili tvoj pas.

Ridokosi dječak se zacereka:

— Ha-ha-ha! Zatvorska ptičica da udari mog psa! Lobo, drž' ga!

Rod je vidio ljude na pločniku kako se podrugljivo smiju, a pas je već nasrnuo u novi napad. Rod se spretno izmakne u stranu i čizmom udari psa U rebra. Životinja bolno jaukne i otkotrlja se u prašinu.

Ridokosi dječak bijesno pojurila na Roda mašući stisnutim šakama.

— Ti si udario mog psa...!

Udarao je po Rodu kao mahnit a i nogom ga je žestoko tresnuo po galjenici. Rod stisne zube da zatomi bol, naglo zgrabi dječaka i podigne ga. Dječak je mlatarao nogama po zraku dok jednom nije dohvatio Roda po slabinama. Mladić zastenje i snažno prodrma dječaka.

— Spusti malog! — začuje se zapovjednički glas s pločnika.

Rod poslušao naredenje i okrene se. Prema njemu je koracao pravi gorostaš u izblijeđeloj plavoj košulji na kojoj je sjala šerifska značka. Lice mu je odavalo srdžbu.

— Što to, do vraga, radiš, Stevense?

Niz dječakovo lice je tekao potok suza. Potrčao je šerifu i rukama ga obuhvatio oko pasa.

— Tata... udario mi je psa...

— U redu, Davey, više ga neće

udariti — reče šerif, milujući dječaka po kosi, a zatim svrne pogled na Roda.

— Pas me ugrizao — pokuša objasniti Rod i pokaže podera-
nu nogavicu i mjesto na nozi koje je još krvarilo.

Šerif se bez riječi zagledao u ugrizenu nogu.

— Zar u ovom gradu čovjek nema pravo mirno prolaziti ulicom a da ga ne napadne kakav prokleti pas? — uzbuđeno će Rod.

— Ako mene pitate, gospodine Stevense, vi nemate nikakvih prava. Savjetujem vam da se odavde čistite što prije.

Rod osjeti kako u njemu raste bijes.

— Budite uvjereni da neću ostati ni minute duže nego što bude potrebno. Čini se da su odabrali zaista pravo mjesto za onu prokletu kaznionicu.

U šerifovim očima bljesnula je mržnja. Okrenuo se dječaci-
ma i povikao:

— Čistite se! Odmah!

Rod prijeđe ulicu i uđe u salun. Unutra je bilo ugodno svjež. Pipničar ga je drsko motrio ne prozborivši ni riječi i Rod bi ga najradije preko šanka šcepao za glavu i njome tresnuo o limenu ploču.

— Viski.

U čašici je bilo vraški malo pića. Čelavko je drsko gledao Rodu u oči, držeći i dalje u ruci, kao da sumnja ima li nepoželjni gost čime platiti.

Bijes u Rodovim očima upozori pipničara na opasnost i on ustukne. Uto iza Roda zaškripi daska i oglasi se šerif:

— Imaš li kakvih nepritika, Ale?

Pipničaru se vratila hrabrost.

— Nisu takve da s njima ne bih mogao izići na kraj. Ne volim posluživati baš svaku mušteriju.

— Da ga izbacim?

— Pa... — nečkao se čelavko — već sam mu natočio piće... ako ima čime platiti.

— Koliko? — upita Rod.

Cijena je bila paprena, najmanje dvostruko viša od one koju bi platio običan građanin Yume. Rod izvadi srebrni dolar i baci ga na šank. Novac se po glatkoj površini otkliže do ruba i padne na pod. Rodu odmah bude lakše gledajući pipničara kako se saginje.

— Pripazi kako se ponašaš, Stevense! — zareži šerif.

— Otkud znate kako se zove?

— Po službenoj dužnosti moram znati tko izlazi iz onog mjesta i zbog čega je robijao. Tu sam da mu pružim gostoljubivost do odlaska prve kočije.

Rod se pogleda u zrcalu na zidu. Kako to već prije nije zapazio? Odavala ga je izbrijana brada... bijela i u oštroj suprotnosti s gornjim, opaljenim dijelom lica.

Jednim gutljajem ispije viski i osjeti kako mu grije utrobu. Bilo je to prvo žestoko piće u tri godine, ali pod šerifovim sumnjičavim pogledom u njemu nije uživao. Šerif je u svemu bio u prednosti i on će se morati vraški obuzdavati. Mnoge otpuštene robijaše zacijelo je sukob s ovim šerifom vratio preko mosta.

Osjetio je neodoljivu želju da baci čašu iz koje je ispio skupo piće, ali se obuzda i pažljivo je

stavi na šank. Sešir navuče na oči i polako pride šerifu.

— Smijem li upitati gdje je poštanska stanica?

— Dva bloka cestom — odgovori šerif i mahne rukom preko ramena.

— Hvala, dobri čovječe. Živite u zaista simpatičnom gradiću — reče Rod otežući svaku riječ.
— Baš mi je milo što ja u njemu ne živim.

Kočiju je morao čekati gotovo tri sata. To vrijeme je proveo sjedeći pred skladištem, sa šeširrom navučenim preko lica. Šerif bi tuda prošetao svakih petnaestak minuta, očito željan da se što prije otrese nepoželjnog putnika. Rod je morao priznati da je za tu sumnjičavost bilo opravdanja. Mnogi su se vraćali u zatvor i stoga je svaki od onih koje su otpuštali bio sumnjiv, bandit koje će se kad-tad opet sukobiti sa zakonom. Pa ipak, to objašnjenje nije moglo ublažiti uvrede i zlostavljanja koje je u tom gradiću doživio. Samo da se što prije dokopa Globea! Tamo će sve biti drugačije, ponovo će se naći među ljudima koji ga poznaju odmalena.

U kočiji je osim njega bila samo jedna krupna žena u crnini. Kad ga je ugledala, u očima joj se ogledalo zaprepaštenje. Sjela je na klupu nasuprot njemu i plašljivo se skvrčila u svom kutu.

Rod osjeti gorčinu. Po načinu na koji su ga motrili, na njemu je zacijelo bio nekakav znak upozorenja. Sjetio se Peterovih riječi: sad si žigosan i ljudi to nikada neće zaboraviti. U redu, možda to vrijedi za druga mjesta, ali za Globe ne vrijedi.

IV

Putovanje je bilo dugo i zamorno i kad se kočija naposljetku zaustavila u Globeu, Rod se osjećao kao isprebijan.

Agent Art Glass izide iz skladišta i izmijeni nekoliko riječi s vozačem. Bio je to simpatičan šezdesetogodišnjak koji je za svakog našao osmijeh ili dobru riječ. Rod je kao dječak mnoge sate proveo u njegovoj konjušnici.

Ugledavši ga, Glass se pokušao osmjehnuti. Očito se osjećao nelagodno.

— Rode! — promrmlijao je, pocrvenjevši. — Pretpostavljam sam da ćeš doći ovih dana.

Rod mu pride i pruži ruku. Primjedba baš nije bila umjesna, ali morat će se i na takve naviči.

— Arte, tako mi je milo što te ponovo vidim.

Agentov stisak ruke bio je mlak. Nervozno je zvjerao pogledom po ulici, kao da se boji da će ga tko vidjeti.

— Dakako — promrsi Glass i brzo povuče ruku.

Rod se namršti.

— Nisam ni očekivao da ću sve zateći kao što je bilo prije.

Glass je bio na sto muka. Napokon je smogao dovoljno hrabrosti.

— Oprosti, žurim. Čeka me mnogo posla.

Naglo se okrenuo i brzim korakom otišao u skladište.

Prateći ga pogledom, Rod osjeti kako mu postaje hladno. Pokuša se ohrabriti. Ne, ne smije dopustiti da mu stari Art pokvari povratak kući. Drugi će se ponijeti drugačije.

Grad je drijemao na popo-

dnevnom suncu i dok je Rod išao praznom ulicom, nije znao žalosti li se zbog toga ili raduje. Prošao je kraj brijačnice, pogrebника, kitničarke. Na drugoj strani bila je banka i on se sjeti koliko puta je u nju ušao s ocem. Je li to stari Sherman virio iznad obojenog stakla izloga?

Trijem hotela bio je prazan i to ga je iznenadilo. Tri kuće dalje bila je trgovina mješovitom robom. Rod odjednom stane kao ukopan osjećajući kako ga preplavljuje val sreće. Iz trgovine je izlazila Laura Macy noseći omote. Osvrtala se i rukom mahala preko ramena.

Rod osjeti suze u očima. Činilo mu se da će se u njemu nešto raspući. Bili su prokleta dugo rastavljeni i njezina slika je postupno izblijedjela. Sad je se Rod nije mogao nagledati. Nekoć su bili maltene zaručeni, a sada njihovu vjenčanju ništa neće stajati na putu.

Uočio je i promjenu, udebljala se. Pred očima mu iskrasne slika djevojke vitke poput jele uoči onog odlaska na »samo tri tjedna«.

On joj polako pride i zagrlji je. Zaprepaštena, ona vrisne i omoti joj padnu na zemlju.

— Laura! — druge riječi zastale su mu u grlu.

Ona mu se otimala a širom razrogačene oči bile su joj ispunjene nečim što nije znao objasniti. Što god to bilo, u jedno je bio siguran: to nije bila radost.

— Skidaj ruke s moje žene! — zagrmí snažan glas.

Iz trgovine iziđe krupan čovjek, preskoči tri stepenice, zgrabi Roda za rame i gurne ga.

Mladić zatetura i jedva se održi na nogama.

U glavi su mu se uskovitlale riječi koje nikako nije mogao povezati, prihvatiti. »Lauru« nikako da poveže sa »ženom«.

Zatim se zagleda u Burta Collinsa. Nikad se nisu podnosili, a razlog je bila Laura. Premda je Burt bio lud za njom uostalom kao i Rod, ona bi ga nekoć, prije tri i više godina, jedva obdarila pogledom.

— Polako — pokuša Rod istjerati nespornost načista. — Posrijedi je greška.

Sve će se objasniti, grčevito se prihvatio te misli, premda je duboko u sebi osjećao da je sve već odlučeno na njegovu štetu.

— Ti si pogriješio — naceri se Collins.

Bio je niži od Roda, ali mnogo teži. Pogotovu se udebljao posljednjih godina, zaključí Rod. Crna kosa dobro je pristajala njegovu opaljenom licu, na kojem je dobro narasla brada. Bio je neuredno odjeven i prljav, a to se o Burtu Collinsu nije moglo ni pomisliti u vrijeme dok se uporno udvarao Lauri Macy.

— Reci mu ti, Laura!

Rod je znao što će reći još prije nego što je otvorila usta.

— Udala sam se za Burta godinu... — glas joj je malo zadržao — godinu dana nakon tvog odlaska — ispružila je ruku i pokazala prsten. — Zar si mislio da ću te toliko čekati?

— Nije imao pravo da išta očekuje — dobaci ljutito Burt Collins.

Bučni razgovor privuče radoznalce i Rod osjeti kako crveni od stida. Što dalje odavde, zakupi ga misao.

– Žao mi je. Nisam znao – ispriča se pomirljivo.

– Ah, nećemo tako! – zaurla Collins. Dat ću ti lekciju, da mi se više ne primičeš ženi.

Bio je nevjerojatno brz za tako krupna čovjeka i prije nego što je Rod stigao zauzeti obrambeni stav, snažnim udarcem ga je oborio na cestu.

Rod nije osjećao nikakav bol. Sjedio je i tupo gledao u protivnika. Otkako je čuo riječ »Žena«, kao da je sve u njemu zamrlo.

Odasvud su se osjetili radoznalci. Čuo je odlomke rečenica. Sve živo hitalo je da ne propusti događaj dana.

– Vratio se Rod Stevens...

– Pograbio se s Burtom Collinsom...

Upadice su pljuštale sa svih strana. Netko se grohotom nasmijao.

– Burte, vratio se da ti preotme ženu!

Rod je znao da je za povlačenje prekasno. Već su bili opkoljeni gomilom željnom senzacija.

To nije bio njihov prvi okršaj. Jednom, prije tri i pol godine, Collins je nakon tučnjave morao odležati sedam dana. Sad je odlučio da protivniku vrati mило za drago, da mu naplati s kamatama. Posao i neće biti težak. Pred sobom je imao slomljenog čovjeka. Kad je progovorio, glas mu je odražavao prezir:

– Od mene će dobiti ovo i ništa više.

Nogom je snažno udario Roda u bedro. Roda nije razbjesnjela bol koju je osjetio, već je to bila kap preko ruba nakon tri godine zlostavljanja u Yumi. To je bio posljednji u nizu poni-

žavajućih udaraca i njega obuzme neodoljiva želja da čovjeka koji se nad njim nadmoćno raskoračio ubije ili, još bolje, osakati.

Collinsu je promakao ubilački sjaj u protivnikovim očima. Ponovo zamahne nogom, ali ovaj put Rod ga dočeka spreman. Zgrabi ga za gležanj i savije ga. Collins zaglavinja preko njega i svom dužinom tresne na cestu.

– Slomi ga nadvoje, Burte! – poviče netko iz gomile.

Gledaoci su se zagrijali, ali Rod nije čuo nijedan glas koji bi bodrio njega. Collins ustane.

– Dodji – izazove ga Rod – da raščistimo račune kao nekad.

Collins rikne i skoči. Gomila mesa, pomisli Rod, i ništa više. Koliko će mu sada trebati vremena da ga sredi, sada kad je razlika u težini još veća?

Rod se odmakao u stranu i udario Collinsa zdesna po bradi. Pogled na krv koja je protivniku potekla iz usta ispuni ga zadovoljstvom.

– Hajde, Burte! Jesi li to htio?

Budući da je Rod bio mnogo vještiji Collins je znao da ga mora neprestano udarati i izmoriti. Sad je prilazio opreznije. Obrisao je nadlanicom usta i pljunuo u prašinu, a onda naglo nasrnuo, ali Rod je vješto oklonio udarac, tresnuo ga po zubima i rasjekao mu usnu.

Otirući krv s usana, Collins ju je razmazao po cijelom licu.

– Proklet bio! Neprestano se vrpoljš!

Rodu i nije preostalo ništa drugo. U Collinsu je još ostalo mnogo snage, a Rod je već osje-

tio kako mu klecaju koljena. Nedovoljna zatvorska ishrana ostavila je posljedice: bio je slabiji nego što mu se u prvi mah činilo. Koliko će izdržati u svojoj taktici »udari pa uzmakni«?

Kad je pokušao izbjeći novi protivnikov nasrtaj, trenutak neopreza bio je dovoljan da ga Collins očeše po licu i izbaci iz ravnoteže. Od toga mu se časak smrači pred očima. Naglo uzmakne nekoliko koraka da mu se razbistri vid i da udahne što više zraka.

Iz gomile više nisu bodrili Burta. Osjetili su da njihov čovjek gubi. Roda obuzme želja da im se glasno naruga. Tada začuje starački glas:

– Udri ga, Rode! Otkini mu tu glavurdu!

Povik je imao gotovo čudotvornu moć: već izmoren, Rod je osjetio novu snagu. Pokušao je pogledom pronaći čovjeka koji ga je bodrio, ali Collins je ponovo nasrnuo, nalik na golemu ranjenu zvijer.

Rod ga je dočekao udarcem odozdo i još jednim u sljepočicu, oderavši mu malo kože. Ali noge su mu počele otkazivati poslušnost, bio je sve sporiji. Već je i sam primio nekoliko udaraca. Lica promatrača postala su mu neprepoznatljiva, nejasne bijele mrlje.

Naredni protivnikov nasrtaj dočekao je udarcem u već rasječenu usnu, ali tada mu popuste noge i on se nađe na koljenima. Collins je uočio priliku koja mu je tako dugo izmicala. Pružio je ručtinu i Roda zgrabio za ruku. Rod ustane, pokuša da ga se otrese, ali uzalud. Stisak čeličnih prstiju nije popustio. Collins zarokće od zado-

voljstva. Rod ga slobodnom rukom udari po licu, no preslabo. Collins zavrne protivnika, ručtinama ga obujmi odostrag i stisne.

Rod osjeti kako mu nestaje daha. Ruke su mu nemoćno visile i sve što je mogao učiniti bilo je da se grčevito koprcu. Gazio je protivnika po nogama, slušajući za leđima bolno stenjanje. Na obrazu je osjetio čekinje i zasopljeni dah. Pokušao je izvesti nekoliko trikova, ali ga je već dobro napustila snaga.

Učinilo mu se da će eksplodirati od nedostatka zraka. Pred očima mu je postalo crno a kroz tamu bljeskale crvene munje. Usta su mu bila razjapljena u pokušaju da uvuče što više zraka.

Collinson stisak odjednom popustiti i Rod žurno udahne. Udisao je brzo, boreći se da ostane na klimavim nogama. Nije vidio kad je Collins sunuo šakom, a da je i vidio, ne bi se mogao obraniti. Znao je samo to da je tama postala gušća, a kad se srušio na zemlju, nije osjetio prašinu u koju je zabio lice.

V

Rod osjetio kako mu hladna kiša lije po licu. Čudno, još prije nekoliko trenutaka nije padala. Osjećao se iscrpljeno i nije htio otvoriti oči. Strepio je od onoga što će mu Manson ili neki drugi stražar još učiniti.

Ne, to nije bio Manson, on više nije u Yumi! Vratio se u Globe. Tada se sjetio svega što se dogodilo. Collins ga je zacijelo oborio dok je hvatao zrak.

Oklijevao je da otvori oči bo-

jeći se da će susresti podrugljive poglede. Svi su bodrili protivnika. . . Ne, sjetio se napuklog starčevog glasa koji mu je odnekud bio poznat. Sad je oko njega začudo bilo mirno. Kao da su svi otišli.

Tada mu lice ponovo zapljusne voda. Ne, nije to kiša, pomisli. Toliko vode odjednom!

— Donesi još, djede! — oglasi se netko.

— Do đavola, još ćemo ga utopiti! — začuje se onaj isti starački glas.

— Neće biti potrebno — reče nepoznati ženski glas. — Već se osvijestio.

Zagledao se u lice nagnuto nad njim i zaključio da je prekrasno. Ljepšeg u životu nije vidio. Oči boje lješnjaka bile su prošarane zelenim, a to je ođavalo upornost i čvrstinu volje. Imala je lijepo oblikovano lice i vitak stas, kao da još nije bila sasvim sazrela. Djevojka nad njim bila je od onih koje sazrijevaju polako i koje poslije dugo zadržavaju svježinu.

To lice mu je bilo poznato i on se namršti pokušavajući se sjetiti tko je ta djevojka. Tada ugleda starca i odmah mu je sve bilo jasno.

— Andy! Andy Barholt!

Starac se dobrodušno smješкао.

— Malo je nedostajalo da ga udesiš. Da znaš, navijao sam za tebe.

Rod mu kimne u znak zahvalnosti. Sad je znao tko je djevojka: Kitty Barholt, Andyjeva unuka. Kad je Rod pošao u Meksiko da se provede, njoj je bilo šesnaest godina, Rančevi su im graničili i djevojčica se često upletala u njihove dječ-

čke igre. Prozvaao ju je Gnjavaža. Dosadila mu je svojim neprestanim propitkivanjem: zašto ovo, zašto ono.

Roditelji su joj umrli kad joj je bilo deset godina i otad se o njoj brinuo djed, sam samcat, jer je i njemu umrla žena. Većina u Globeu je smatrala da je stari Andy dobro odgojio unuku.

— Zar sa mnom nešto nije u redu? — zabrine se djevojka, zbunjena Rodovim upornim pogledom.

— Oprosti Kitty — ispriča se mladić, zatečen promjenom koju je uočio: nestašna djevojčica razvila se u lijepu djevojku.

Rod se osovi uz Andyjevu pomoć.

— Ovako ležiš već petnaestak minuta — promrlija starac i mahne prema salunu. — Svi su otišli tamo s Collinsom. Kako si mu namjestio vilicu, čini se da će neko vrijeme moći samo piti.

Dakako, pobjedniku pripada naklonost publike, pomisli gorko Rod. I Laura će mu se ponosno ovjesiti o ruku.

— Zar si ga morao izazvati čim si stigao? — upita djevojka bez uvijanja.

Rod je u prvi mah bio zatečen pitanjem. Zar je tako objasnila susret dvojice bivših suparnika?

— Ja ga nisam izazvao.

— Kaže da jesi, da si dosadi-vao njegovoj ženi.

— On je prokleti lažljivac! — razljuti se Rod, ne skidajući s Kitty užareni pogled. Uto se umiješa Andy:

— Ako vi hoćete i dalje stajati na suncu, ja neću. Odoh u hlad.

Otišao je i sjeo ispod Dawso-nova trijema. Rod pođe za njim, još ljut na Kitty. Poželi da ona ode, kako bi neometano mogao popričati sa starcem.

– Prokleta ljeta! – žalio se Andy, brišući maramom znoj sa čela. – Izgledaš dobro, momče – lagao je i obojica su to znala, ali to je bila prijateljska laž izrečena da utješi, ohrabri. – Dolazi Porter, – doda starac. – Gdje li je samo bio? – pogleda zatim Ketty i reče joj: – Završi već jednom kupovinu!

Htjela mu je nešto odbrusiti, ali je on ostrim pogledom natjera na poslušnost. Rod ju je pratio pogledom dok je ulazila u trgovinu. Starac je ipak drži na uzdi, pomisli.

Približavao im se šerif Roy Porter. Težak i spor u svemu, svoj posao je ipak dobro obavljao. Nije shvaćao šalu i Rod se sjeti kako su ga kao dječaci zadirivali. Zbog toga bi ga otac često išibao.

Porter se pred njima ustoboči. Iz ovješena lica virile su mu umorne oči.

– Čuo sam da si se vratio.

– Dobro si čuo – naruga se Andy.

Šerif se pravio kao da nije razabrao prizvuk poruge u starčevu glasu.

– Kad sam ujahao u grad, prvo što sam čuo bilo je o vašoj tučnjavi. – šerif uperi prst u mladića. – Upozoravam te, ne izazivaj gužvu!

Rodu je malo nedostajalo da plane.

– Upozori Burta Collinsa. Zašto se nisi bolje raspitao o onome što se upravo dogodilo?

Šerif se namršti.

– Nadao sam se da se nećeš

vratiti. Ovo je miran gradić već godinama i ja ću se pobrinuti da takav ostane, Rode Steven-se.

– No, reci što ti je na duši! – poticao je Rod.

– Kloni se Burta!

– On je mene prvi udario. Ako misliš da ću dopustiti...

– On na to ima pravo – zainatio se šerif.

Rod se sjeti riječi šerifa iz Yume. Činilo se da je rekao istinu: svatko je imao pravo osim njega, bivšega kažnjenika.

Rod ustane.

– Upamti, nitko mnome neće otirati prašinu, ni Collins ni ti!

Andy ustane, položi mladiću ruku na rame i zagleda se u šerifa.

– Što te muči, Roy? Reci!

– Pa neka bude. Rod je oduvijek bio obijestan. I prije Yume je bio u zatvoru, onda kad je porazbijao sve u Waldenovu salunu, pa kad je ujahao u Eddyjev. Slutio sam da će momak loše završiti i nisam se prevario.

Andy odmahne rukom.

– To su obične momačke ludorije. Obojica poznajemo deseticu u gradu sa sličnim mladenačkim pothvatima. Sada su svi redom čestiti građani.

– Oni nisu napadali kočije – inatio se šerif i dalje.

– Pogriješio sam i priznajem – reče Rod – i to sam okajao u zatvoru. Upozoravam te, Roy, ne spominji mi to više!

Šerif ustukne korak, svjestan da je pretjerao.

– Pazi što radiš! – zaprijeti. – Pripazit ću na tebe.

– Nosi se do đavola! – prasnje mladić.

Šerifovo lice oblije rumenilo.

— Što kažeš...?!

Andy se postavi između njih.

— Roy, zašto malo ne obiđeš okolicu? — pokuša starac smiriti duhove. — Možda ćeš uraditi kakav koristan posao.

Porter je stajao u nedoumici. Čulo se njegovo sipljivo disanje. Zatim side s pločnika i dobaci preko ramena:

— Upamti što sam ti rekao!

Kad je šerif odmakao desetak koraka, Andy se okrene Rodu.

— Čini se da si se vraški uzrujao.

— Zar da mu dopustim da me vrijeđa? — žestio se mladić.

— Bolje da dobro promisliš... i ne otresuj se na mene! U redu, pogriješio si i za to si svoje odležao. Znam kako se osjećaš. Bačen si na zemlju, a ljudi takve vole udarati. Preostaje ti jedino da se smiriš i daš im priliku da zaborave.

Rod je bio ispunjen gorčinom. Nadao se da će njegov rodni grad biti drugačiji, ali Globe se nije razlikovao od Yume. I tu je nosio žig srama.

Kitty se upravo vratila iz trgovine. Među prstima je imala samo navoj bijelog konca.

— Sve je drugo već u kolima. Nisam se mogla sjetiti ničega drugog što bi nam bilo potrebno.

Andy se nasmije a i Rodu je bilo lakše pri duši. Kitty pogleda Roda.

— Je li bilo loše?

— Izvrsno — podrugljivo će Rod. — Dočekao me raširenih ruku.

Taj je sarkazam razljuti.

— Spreman si da napadneš svakoga, je li?

— Umukni, Kitty! — umiješa se Andy. Zatim se okrene Rodu.

— Što namjeravaš?

— U konjušnici ću unajmiti konja, dakako ako momak sa mnom bude htio poslovati. Zatim ću odjahati kući.

— Ja prolazim kraj tvojih. Ako hoćeš, uspni se u kola.

— Ne bih te htio izložiti neprilikama — skanjivao se Rod.

— Za te riječi valjalo bi te istući — prigovori mu starac. — Prijatelji jedan drugome moraju pomagati. Kad sam ono bio u vraškom škripcu, a Sherman mi nije htio pozajmiti onaj novac, tko mi je priskočio u pomoć? Willy Stevens. Sve što uradim za tebe, kao da sam uradio za pokojnog Willyja.

Rod je bio dirnut.

— Hvala ti, Andy! Poći ću s tobom.

Zaputili su se do mjesta na kojem je Andy ostavio kola i pomogli djevojci da se uspne na sjedalo. Na njemu je bilo dovoljno mjesta za troje. Kitty se stisne uz djeda i upitno pogleda Roda. On odmahne glavom.

— Ne, hvala, ja ću straga.

Petnaestak kilometara koliko ih je djelio od ranča, vozili su se u tišini. Andy je htio skrenuti putem koji je vodio prema Stevensovima, ali ga Rod tada zaustavi.

— Dalje ću pješice.

— Kako hoćeš. Morat ćeš pješaćiti kilometar i pol — reče Andy i zagleda se u mladića. — Rode — malo je oklijevao — ne-moj dopustiti da te izbace iz kolotečine.

Rod mu uzvрати pogled. Osje-

ćao je da mu Andy nešto prešućuje.

— Upamti — doda starac — mi nismo daleko, malo dalje cestom.

Rod kimne i pođe putem. Kotači zacvile i kola se polako pokrenu. Kitty se doimala kao da će prsnuti svakog trenutka.

— Što te izjeda? — upita je djed.

Ona se ugrize za usnu i potrese glavom. Izdržala je u šutnji samo stotinjak metara. Tada je prasnula:

— Oh, ta prokleta, bezosjećajna budala!

VI

Obavljajući uobičajene kućanske poslove, Phoebe Willard je pjevušila. Još prije šest mjeseci zvala se Phoebe Stevens i čak se i sada, nakon toliko vremena, često morala uštinuti kako bi se uvjerila da je sve što se dogodilo doista stvarnost. Nije mnogo marila za to što ljudi misle o njezinoj udaji za Nortona Willarda i o samom Nortonu. Prvi put je bila sretna u proteklih dvadeset godina. I više od toga. Zanesena.

Pogledala se u ogledalo. Obrazi su joj bili rumeni a oči sjajne. Willy Stevens nikada u njoj nije znao pobuditi ženstvenost kao Norton Willard. Već u prvoj godini braka s Willyjem uvjerila se da je počinila grešku. Pokazao se nemaran i grub i sve te godine što ih je provela uz njega bile su ispunjene razočarenjem.

Bile su joj četrdeset četiri godine. Ne, još nije bila stara i imala je pravo na svoj dio sreće.

Phoebe Willard prekrije užareno lice rukama. Znala je da je bez stida i u tome je uživala. Kad god bi je Norton stegao u zagrljaj, za nju je to bila nova avantura, bez obzira na to gdje se nalazili u krevetu prije spavanja, ujutro za vrijeme doručka ili dok bi jahali po brdima za odlutalom stokom. Kao da u proteklih šest mjeseci njezin ljubavni žar nimalo nije popustio.

Prijatelji su je pokušali odgovoriti od udaja. Norton je od nje bio mlađi dvanaest godina i ozloglašeni kartaš. Ona otad te ljude više nije smatrala prijateljima. Bili su joj zavidni, mislila je, povjerovali su naklapanjima i nikad neće saznati koliko ju je Norton usrećio.

U tom stanju blaženstva jedino joj je smetala pomisao na Roda. Željela je da se nikad ne vrati kući. Kad god bi pokušala Nortonu govoriti o sinu, riječ bi joj zapela u grlu. Ne, nadala se nikad se neće vratiti od stida. Ako se ipak vrati ona će sve objasniti mužu. Izbora između njih dvojice neće biti.

Norton Willard se ogleda, ispunjen ponosom posjednika. Jednog dana, pomisli, sva ova zemlja i stoka bit će moje. Do đavola, to već jeste moje.

Prvi put u životu osjetio je si-gurnost. Nestalo je uznemirenosti koja ga je svuda pratila. Istina, posao na ranču bio mu je mrzak, ali ni kao kartaš nije bio sjajan. Nije ga pratila sreća, a nedostajali su mu i dobri živci. Phoebe je prvi put ugledao u Globeu i o njoj se potajno počeo propitkivati. Tako je saznao da je udovica i vlasnica jednog od najvećih rančeva u okolini. Svi

su je smatrali imućnom ženom.

Za razliku u dobi nije mario. Ubrzo je otkrio da je željna ljubavi i odlučio: pružit će joj ono za čim žudi, a on će zauzvrat dobiti ono čemu je cijelog života stremio. Smatrao je to poštenom nagodbom.

Nije mu spomenula sina. Ustručavala se da to učini, da ga ne izgubi. Ali on je o Rodu Stevensu sve saznao još dok se propitkivao o bogatoj udovici. Istina, Rod je imao zakonsko pravo na ranč i to je Willardu smetalo, ali bio je čvrsto uvjeren da će izdržati do kraja. Ranč je sada bio njegov, ne Rodov. Uostalom, to će riješiti kad za to dođe vrijeme. A budući da mu Phoebe o sinu nije rekla ni riječi, možda je između njih nešto o čemu nitko ništa ne zna i zbog čega se mladić neće vratiti kući.

Upravo je o tome razmišljao, kad ugleda neznaca kako nailazi putem. U prvi mah mu se učini da je izgubio tlo pod nogama, zatim ga obuzme srdžba. Premda nikad nije vidio Roda, znao je da je to on.

Zaboga, zdvajao je, to nije bilo pošteno. Zašto je bandit nije ostavio kosti u Yumi? Odjednom osjeti kako mu ruke dršću. Sabere se i odluči da nešto poduzme. Kako bi bilo da ga otjera prije nego što se uopće vidi s majkom? Tako će dobiti dan-dva vremena...

Brzo mu pođe u susret, zaustavi se stotinjak metara pred njim i raskorači se nasred puta. Rod je mirno išao prema njemu i Willardu se učini kao da ga ne opaža, kao da će proći kroz njega. Willard nije bio naoružan.

Steta, pomisli, ali mu se odmah vrati samopouzdanje. U njemu je bilo dovoljno snage da isprebija bivšega robijaša ako bude potrebno.

— Ovdje niste dobrodošli — dočeka ga osorno.

Rod se zaustavi pred nepoznatim čovjekom u elegantnom odijelu. Iz pogleda se moglo zaključiti da je neznancu uzbuđen. Rod je poznavao takve tipove. Zadržali bi se na jednom mjestu dok bi ih služila sreća, a onda bi digli sidro. Činilo se da je ovaj trenutno sretne ruke.

— Maknite se, gospodine — oštro će Rod. — Ja sam Rod Stevens.

— Znam tko ste. Pa ipak ste ovdje nepoželjni.

Rod dozove u pamet jedino pismo što ga je primio od majke i odjednom u duši osjeti prazninu. Ali on ju je morao vidjeti, makar samo na nekoliko minuta. Upita se tko je taj neznancu. Zacijelo upravitelj na ranču ili nešto slično. Ali otmjeno odijelo upozoravalo je da taj čovjek ne radi teške poslove.

— Hoću da razgovaram s gospodom Stevens — ustrajao je Rod Stevens.

Willard se iznenadi. Znači, ni slovca mu nije napisala o ponovnoj udaji. To je bio znak da on, Norton Willard, ima nad njom više utjecaja nego što se mogao nadati.

— Ona se sad zove gospoda Willard.

Rod se netremice zagleda u sugovornika.

— Vi?

— Ja.

Rod potrese glavom. U prvi mah je htio tog čovjeka nazvati lašcem, ali on ga je dočekao

pred njihovom kućom. Zašto bi ovdje lagao? Ne, pokuša srediti misli, ona se za njega ne bi udala jer je mlađi. Pokuša ga usporediti s pokojnim ocem.

— Hoću da je vidim — zareži prijeteći.

— Ona vas ne želi vidjeti i stoga će biti najbolje da u miru odete ili ću vas izbaciti naglavce!

Willard je bio uvjeren da to može učiniti. Išlo mu je u prilog što je mlađića dobro uzdrmao nemilim otkrićem. S takvima se lakše izlazi nakraj.

Ali Rod se nije predavo. Zakorači i pokuša odgurnuti čovjeka koji mu se ispriječio na putu. Willard ga udari po licu. Rod malo zatetura, ali ostane na nogama. Willard je pogriješio što odmah nije iskoristio stečenu prednost. Uvjeren da je opomena bila dovoljana, trljao je zapešće i samouvjereno se osmjehivao.

— Sad ćeš zacijelo otići.

Rod je načas obamro od iznenađenja. Udarac ga je prodrmao, ali bol koju je osjetio bila je ništavna u usporedbi s bijesom koji ga je počeo obuzimati.

— Prokleta ništarijo!

Udarac je Willarda zatekao nespremna. Zaglavinjao je unatrag i plećima tresnuo na zemlju. Pred očima mu se smračilo a u ustima je osjetio čudan okus. To ga rabjesni i on se zarekne da će ustati čim se malo pribere i isprebijati tog momka kao psa. Pokuša se pridići, ali ga mišići nisu poslušali. Odluči još malo pričekati i prikupiti snagu.

Willard začuje ženski vrisak i užurbane korake. Okrene glavu

i kroz omaglicu ugleda Phoebe kako trči putem. Na trenutak se pobojavao da je pretjerao i uzeo si previše slobode te da ona trči da obrani sina. Tada joj u ruci ugleda pušku.

Zaustavila se iza Willarda i pušku uperila u Roda. Lice joj je bilo izobličeno od bijesa a riječi isprekidane. Rod je ipak razabrao što je htjela reći:

— Nosí se... s moje zemlje!

— Mama! — pružio joj je ruku u krajnjoj nedoumici.

Izraz njezina lica nije se smekšao.

— Imam pravo da te ustrijelim za ono što si učinio — vikala je izbezumljeno. — Ako se vratiš, to ću i učiniti.

Ponovilo se ono prokleta isto. Svi su imali nekakva prava osim Roda Stevensa. Htio joj je uzvratiti vikom, ali je shvatio da od toga ne bi bilo koristi. Ona je već odlučila i on je ničim neće pokololebatí.

Okrenuo se i pošao isprva polako, a zatim trkom. Okrenuo se nakon dvadesetak metara.

Phoebe se zabrinuto sagnula nad čovjekom na zemlji.

VII

Čak ni u Yumi Rod nije doživio tako nemilosrdno sunce. Bio je doslovno okupan znojem kád je putem stigao na cestu. Pred oči mu se svako malo vraćala slika: majka s uperenom puškom u rukama, očiju ispunjenih mržnjom i bijesom. Da je zakoračio samo korak prema Willardu, bez sumnje bi povukla obarač. Ne, ona je odlučila i nikakav pokušaj da promijeni tu odluku ne bi urodio plodom.

Na cesti je stajao u nedoumici, pogledao lijevo, pa desno. Do

grada je bilo petnaest kilometara i on je znao što ga ondje čeka. Odluči se za Andyjev ranč, koji je bio upol bliže.

Odjednom osjeti da je žedan, a do ranča će mu trebati više od sata. U mislima se vrati pred roditeljsku kuću i sarkastično se nasmije. Trebalo je da majku zamolim vode, pomisli.

Zatim svuče kaput i produži cestom. Košulja natopljena znojem prilijepila mu se za leđa. Koračajući tako pod nesmiljenim suncem, dozove u sjećanje upozorenja Billa Petersa. Kako je samo prokleta imao pravo! Od svih ga je jedino Andy Bartholt dočekao srdačnom dobrodošlicom. A što sada? Zamolit će Andyja za konja, sedlo, odijelo i oružje i odjahati. Kamo? Na sjever, istok ili zapad, nije važno kamo. Samo što dalje odavde.

Odjednom oko kilometar pred sobom kroz treperavi vrući zrak nad usijanom cestom ugleda kola. Činilo se da kola stoje na mjestu na kojem se od ceste odvajao put prema Andyjevu ranču. Zašto stoje, upitao se. Zar se na kolima nešto slo-milo?

Kad se malo primakao, na sjedalu je ugledao čovjeka koji je gledao nekamo u daljinu. Izgledao je nekako sitan. Uskoro prepozna kola u kojima se dovezao iz grada. Čovjek na njima zacijelo je neki Andyjev kauboj kojeg ne poznaje. Kad je već bio blizu kola, čovjek se okrene i Rod pod šeširom široka oboda prepozna Kitty.

Bez riječi ga je motrila kako prilazi. Čekala ga je tu kao da je znala što će se dogoditi na

ranču i to mu natjera krv u obraze.

– Dakle? – prozbori on neprijazno.

– Hoćeš li nešto popiti? – upita djevojka i pruži mu čuturicu s vodom.

On osjeti dječjački poriv da odbije. Nikog on neće moliti ni za što. Ali pogled na ovlaženo platno čuturice navede ga da promijeni odluku.

Voda je bila hladna, a to je značilo samo jedno: čuturica je nedavno bila napunjena.

– Hvala! – rekao je prilično grubo, vratio čuturicu i nadlaticom otro usne.

– Ne moraš zahvaljivati ako ti riječi tako teško prelaze preko usana – odbrusila mu je, ne skidajući pogled svojih očiju boje lješnjaka s njegova namrštena lica. Zatim odmah pokuša popraviti nepovoljan dojam: – Rode, nisam mislila ništa loše. Ako hoćeš, povest ću te kući.

On prihvati ispriku. Čekala ga je tu i tako će uštedjeti pješaćenje do ranča. Sjedne kraj nje a ona mu ponudi uzde.

Kola su se počela kotrljati po neravnu putu. Zapazio je da kotači škripe. Očito nisu bili podmazani.

– Zacijelo si se kod kuće loše proveo? – nabaci ona.

Očito ju je ženska radoznalost natjerala da ga pričeka, nametne se Rodu misao.

– Zašto to misliš? – upitao je oštro.

Ona duboko uzdahne.

– Drugačije i nije moglo biti. Svima je poznato koliko joj je taj Willard prirastao srcu – pogledala ga je krajičkom oka, a on je šutio. – Nije teško pogoditi kako te dočekala. Prekinula

je sa svime što ju je vezalo s prošlošću.

– Kako bi bilo da ne guraš nos u moje stvari?

Naglo je udahnula i ošinula konje. Ostatak puta nije izustila ni riječi.

Iz kuće je izašao Andy, široko se osmijehujući.

– Kitty je rekla da ćeš uskoro naići. Htjela ti je uštedjeti pješačenje.

– Čini se da je izvršno upućena u ovdašnje prilike – reče Rod s prizvukom poruge u glasu.

Ona ga ošine pogledom.

– Ne dopušta da se itko mi ješa u njegove stvari – izgovori ona u jednom dahu i brzim korakom ode u kuću.

– Nemoj joj zamjeriti – reče Andy. Nije mislila ništa loše. Pokatkad je neobazriva, svakome skreše u brk ono što misli.

Rod se zagleda u starca.

– Andy, zašto mi nisi rekao kakvo je stanje na ranču?

Andy se počeo po zatiljku. – Nisam mogao naći prikladnu riječ... Osim toga sam se nadao da će prema tebi ipak biti drugačija. Naposljetku sam zaključio da će biti najbolje da saznaš sam. Zacijelo si se loše proveo.

– On me pokušao izbaciti. Kad me udario, oborio sam ga. Tada me ona otjerala... s puškom u ruci. Uvjeren sam da bi se njome i poslužila.

Starčevo lice pretvorilo se u same bore.

– Ne žalosti se previše. Možda je bila uzrujana. Za nekoliko dana...

– Kitty mi je rekla da je prekinula sa svim prijateljima i znancima.

– Kitty pretjeruje kao i obično.

– Kada si posljednji put bio na našem ranču?

Starac se očito našao u nepriključici.

– Pa znaš... bio sam preza-poslen...

– Kada, Andy?

Starac duboko uzdahne.

– Prije nego što se udala za Willarda. Od starih kaubojja nije ostao nijedan. Sve ih je on otjerao. Nego... što si naumio?

Rod mu se zagledao u oči.

– Potreban mi je konj, Andy.

– Zar odlaziš? – iznenadi se starac. – Zar ćeš svoj ranč ostaviti onoj propalici?

Rod ga je šutke gledao.

– O svemu ćemo porazgovarati ujutro – reče Andy. – Zacijelo si gladan i umoran.

Ponuda je bila primamljiva i Rod joj nije odolao.

– Prespavat ću kod tebe, Andy. Ali sutra odlazim.

– To sam htio čuti. Kitty će ti pokazati sobu.

Rod se nije mogao sjetiti kada je bolje jeo. Jelo je bilo jednostavno, ali izvršno pripremljeno.

Pat Eary, koji mu je sjedio sučelice, u čudu zavrta glavom.

– Da nisam vidio vlastitim očima, ne bih povjerovao da se može toliko pojesti!

Koliko je Pat već kod Andyja, zamisli se Rod. Deset godina ili još više. Nitko nije znao odakle je došao, jer o svojoj prošlosti nije volio pričati. Bio je izvrstan kauboj i Roda je još kao dječaka naučio mnogo čemu.

– Trebat će mu vremena da se uhрани – dobaci Pat preko stola i odmah se ugrize za usnu, svjestan da mu se to omaklo.

Rod mu nije zamjerio.

— Nisam jeo bolje pripremljene hrane.

Kitty pocrveni od zadovoljstva, ali njezino »hvala« bilo je mlako, baš kao i njegovo kad ga je na cesti ponudila vodom.

— Nosite se iz kuhinje da je počistim!

Rod savije cigaretu. S tom djevojkom je bilo teško izići na kraj. Imala je oštar jezik i za svaku sitnicu bi planula. Ustao je i s ostalom dvojicom izišao pred kuću. Sjeli su, pušili i promatrali kako tama nadolazi s planina. Govor nije bio potreban da bi se povećao užitak trenutka. Neprilika je samo, pomisli Rod, što se nalazim na tuđem ranču.

Onda se poveo razgovor o vukovima koje je Pat ustrijelio.

— U Meksiku je žega pa u čoporima prelaze ovamo — objašnjavao je stari rančer. — Prošle godine su mi grdno opustošili stado. To ove godine ne smijem dopustiti — Andy Barhold nikada nije uzgajao mnogo stoke, a takvima gubitak i dvadesetak grla znači veliku štetu. Starac baci opušak i zagleda se u daljinu. — Kad bih samo našao dobrog lovca koji bi tamanio proklete zvijeri!

Je li to bila slučajna napomena ili prava ponuda? Rod se na to nije obazirao. Čvrsto je odlučio da ode iz rodnog kraja.

Pat kresne šibicom i pogleda na veliki džepni sat. Već je bilo kasno i uskoro su se Andy i on digli i pošli spavati. Rod je pošao tek nakon desetak minuta. Prozori su već bili zamračeni. Polako je krenuo trijemom sa čizmama u rukama, pazeći da škripanje dasaka ne probudi

ukućane. Kad je ušao na kuhinjska vrata, netko upali svjetiljku.

Bila je to Kitty u dugačkoj pamučnoj spavaćici zakopčanoj do grla. Ovako čista i svježa doima se vrlo ženstveno, zaključio mladić.

Je li sve u redu? — upita djevojka.

Onako bosonog, našao se u neprilici.

— Pazio sam da koga ne probudim — protepao je nesigurno.

— Je li ti potrebna svjetiljka?

On zaniječe glavom. Do sobe je mogao i bez nje.

Ugasila je svjetlo i on je čuo kad je svjetiljku stavila na stol i još se malo vrzla po kuhinji.

Mnogo dugih mjeseci nije spavao u mekom, čistom krevetu i sada nikako nije mogao zaspati. Već je htio ustati, izići iz kuće i leći na zemlju, kad ga naposljetku svlada san.

VIII

Kad se ujutro probudio, soba je bila okupana sunčanom svjetlošću. Brzo skoči na noge, ljutit što je toliko spavao. Obuče se i pođe u kuhinju. Kitty je nešto radila za stolom. Na trenutak mu se učini da će mu se osmjehnuti, ali ga ona samo kratko pogleda.

— Pravim kolač za večeru.

Kako je sve moglo biti drugačije, pomisli Rod. Ovakva kuhinja njegova a žena za stolom Laura. Načas se osjeti osamljeniji nego ikad.

— Zašto si me pustila da toliko spavam? — zamjeri joj.

— Da ti san nije bio potreban, zar bi spavao? — odbrusi mu ona istom mjerom.

Iluzije je sasvim nestalo. Pred njim nije bila Laura. Ljutilo ga je što je Kitty svemu što bi rekao našla zamjerku, ali morao je priznati, i on nije bio bolji.

— Zar su Andy i Pat već otišli? — zaprepasti se pogledavši na sat. Već je prošlo deset. Zacijelo nisu mogli duže čekati. Morat će ostati do večeri, dok se ne vrate. — Što to radiš? — nabusito upita, videći kako djevojka trpa drva u vatru.

— Ložim vatru — rekla je to kao da nešto jednostavno objašnjava petogodišnjem balavcu. — Da ti nešto priprelim za doručak?

— Ne moraš — odreže kratko, srdit što ona zbog njegove pospanosti ima više posla.

— Zašto si tako osjetljiv? — dobaci mu ona preko ramena.

— Ja? — iznenadi se, smatrajući to pogrešnom, izrazito ženskom procjenom. — Nije mi do doručka, to je sve.

— Zar ni do pečenih jaja na slanini? Vatra već gori.

Želudac ga upravo tada podsjeti da je gladan.

— Samo ti zadajem posla.

U njezinim očima zaiskri.

— Kada mi bude previše, otjerat ću te do đavola!

Rod se osmijehne i ona mu uzvрати istom mjerom. Zatim mladić išeta na trijem i pripali cigaretu. Sunce je već bilo visoko i sve je upućivalo na još jedan vruć dan.

Rod se ogleda po ranču i zapazi da je mnogo šta u trošnom stanju. Kako je Andy stario, snaga mu je opadala. Gotovo sve svoje vrijeme stari rančer i Pat posvetili su stoci, a popravke oko kuće uvijek bi odgađali za sutra. Na koralu je valjalo

zamijeniti dotrajale i slomljene kolce a i na ambaru poneku dasku. Bilo je tu posla za najmanje tjedan dana.

Kitty ga pozove i on se vrati u kuhinju. Već na vratima ga dočeka miris pržene slanine i kave. Na stolu je ugledao hrane dovoljne za trojicu.

— To sve ne mogu pojesti — rekao je.

Ona slegne ramenima i vrati se štednjaku.

Pojeo je sve, dao posljednjeg zalogaja. Ljutilo ga je što je ona o njemu znala više nego on sam.

— Kuhanje ti ide od ruke.

Zapazio je da joj je obrazima preletjelo rumenilo.

— Hvala! — sad je to bilo izgovoreno mnogo mekše.

— Htio sam rano na put. Andy mi je obećao konja i sedlo.

To nije bila istina, ali Andy ga sigurno ne bi odbio.

Lice joj je časak ostalo bezizražajno a i iz očiju joj ništa nije mogao pročitati.

— Ne znam ništa o tome.

— Naziva li ga lašcem?

— Jučer smo o tome razgovarali.

— To su Andyjevi konji. Ja ti ne mogu pomoći. — Razabrala je srdžbu u njegovim očima. — Zar bi ti bilo tako teško da pričeš do večeri?

Okrenuo se i izišao. Da, bit će mu teško, jer izgara od želje da odjaše, daleko, ali ona to ne bi razumjela. Koraćao je dvorištem udarajući nogom prazne limenke.

Ta djevojka ima prokletu narav, zaključio. Od Andyja je zacijelo nije naslijedila.

Prolazeći kraj kola, sjeti se

nepodmazanih kotača. Vрати se u kuću i proviri kroz vrata.

— Gdje imaš posudu s mašću za podmazivanje? — izraz njezinih očiju objasnio je sumnjičavošću i ljutito dodao: — Ne namjeravam ih ukrasti. Kotače na kolima treba podmazati.

Ona duboko udahne i zadrži dah. Očekivao je oštre riječi, a ona je samo mirno rekla:

— Ne znam gdje je, ali pokušat ću je pronaći.

Odvela ga je u ambar i nešto premetala u kutu punom paučine.

— Je li ovo? — upita, pokazujući nekakvu kantu.

On digne poklopac i po karakterističnom mirisu prepoznaje mast. Sam je među alatom pronašao što mu je trebalo i dao se na posao. Skidao je kotače, jedan po jedan, i valjano podmazao osovine. Upravo je posljednji kotač vraćao na mjesto, kad ona dotrči iz kuće.

— Rode, dolazi Roy Porter.

Namjestio je i učvrstio kotač, odložio alat i obrisao ruke. Ona mu u očima razabere bijes.

— Rode, na gubi glavu!

Oboje su znali da šerif dolazi samo zbog jednog razloga: da razgovara s Rodom. On je ošine mrkim pogledom. Do đavola, zašto svi od njega zahtijevaju da se savladava?

Šerifa je dočekao pred kućom.

— Ako si došao da mi nešto kažeš, ne moraš sjahati. Nema mo što razgovarati i stoga budi kratak.

Iza sebe je čuo šušanj: Kitty je iz kuhinje zacijelo izišla na trijem. To mu nimalo nije bilo po volji. Zašto se ponovo mijesa u njegove poslove?

Porteru od bijesa navre krv u lice. Podigao je ruku i uperio prst u Roda.

— Slušaj me dobro! Danas me u uredu posjetila tvoja majka.

Rod je bio izložen velikom iskušenju. Nedostajala je samo sitnica da plane.

— Je li podnijela prijavu?

Ne bi ga iznenadila da je to učinila. Ali u jedno je bio siguran: u grad se ne vraća s Royjem Porterom.

— Na to je imala pravo. Napao si joj muža.

To je bila kap koja je prevrtila mjeru.

— Ti prokleta budalo! — razjari se Rod sijevajući očima. — A nije ti rekla da je Willard mene prvi udario?

Dodao je još nekoliko pogrda na račun šerifa, promatrajući kako mu se mijenja izraz lica.

— Umukni! — zagrmi šerif i pljune u prašinu. — Podnijet će prijavu ako ikad nogom stupiš na njezin ranč. Ako to učiniš zgrabit ću te s istinskim zadovoljstvom. Mnogi smatraju da bi te trebalo protjerati prije nego što se dogodi kakvo zlo. Ali ja sam voljan da ti pružim šansu zato što si u ovom kraju odrastao.

Rod se maltene zagušio od bijesa. Posve je zaboravio da Kitty iza njegovih leđa sve sluša.

— Tu šansu možeš prilijepiti za svoju debelu stražnjicu!

U Porterovim očima zaškri mržnja, ali vjerojatno ga je samo djevojčina prisutnost prisilila da se obuzda.

— U redu, Rode Stavense, ja sam rekao svoje. Vratio si se da stvaraš neprilike. Ali znaj, uči-

niš li samo jedan pogrešan korak, grdno ćeš se provesti. Ako imaš malo pameti u glavi, put pod noge, bez oklijevanja! Ne učiniš li to, ja ću se pobrinuti da odeš. To ti jamčim!

Naglo je okrenuo konja i podbo ga tako nesmiljeno da je ridan kopitima bacio prašinu Rodu u lice. Kitty je stajala na vratima, blijeda i zabrinuta.

— Zaista si se trudio da ga uvrijediš — rekla je što je mogla blaže. — Ako si htio steći neprijatelja, sad si to postigao. Toliko si ga razbjescio da će te uhapsiti i ako te vidi da pljuješ po pločniku.

Zar je na šerifovoj strani, ljuto se pitao Rod.

— Što je po tvome trebalo da učinim? Da ga mirno saslušam i prihvatim sve što je nadrobio?

— Imaš pravo, od tebe drugo i nisam mogla očekivati — rekla je uzdahnuvši. — Već si pokazao...

Naglo se okrenula ne dovršivši rečenicu i brzim koracima ušla u kuću. Neko vrijeme je osluškivao lupkanje njezinih potpetica po podu kuhinje.

To poslijepodne obavio je neke manje popravke. Zamijenio je dvije daske na trošnim vratima ambara i učvrstio šarke. Pošto je sa zadovoljstvom ustanovio da vrata više ne stružu po zemlji, prihvatio se stražnjeg zida. Što je više radio, sve više je u njemu kipjelo. I Kitty je bila poput ostalih. Jedino mu je Andy prijatelj, ali će mu vjerovatno i on pod njezinim utjecajem okrenuti leđa.

Andy i Pat dojahali su navečer. Starčevo lice odavalo je

srdžbu. Sjahao je i predao uzde Patu.

— Vukovi su nam zaklali još jednu junicu, a jedino što smo od njih vidjeli bili su tragovi.

I Pat je bio namršten. Stočar teško podnosi gubitak stoke.

— Po tragovima smo mogli zaključiti da ih je bilo dvadesetak. Opazili su nas još iz daljine i odmaglili — reče Pat.

Rod je znao da su vukovi lukave životinje. Ustrijeliti vuka prava je sreća.

To popodne donio je konačnu odluku: neće napustiti ovaj kraj, zainat šerifu i njegovim prijateljima. Sad je imao ispriku da ostane.

— Dok sam bio u... — naglo se prekine i počne iz početka:

— Tamo u Yumi neki ljudi su pričali o novom načinu uništavanja vukova — riječ je bila o novom otrovu strihninu, koji su upotrebljavali neki teksački rančeri, istina oprezno i nakon mnogo ustručavanja.

— Kakav je to način? — zainteresira se stari rančer.

— Trovanje vukova. Pitanje je samo kako nabaviti otrov.

— Možda ga ima u gradu.

— Možda. Pokušat ćemo ga kupiti prvom prilikom. A jedan od vas dvojice neka sutra odjaše do zaklane junice i donese komad masnog mesa, želudac i crijeva.

— Ako je od strvine išta ostalo — reče Pat.

— Ja ću u grad po otrov — predloži Andy tobože usputno.

— Ja ću! — odreže Rod.

Nikakav zaštitnik nije mu bio potreban, pa ni Andy.

Za večerom se poveo razgovor samo o vukovima. Budući da Kitty cijelo to vrijeme nije

prozbora ni riječi, djed joj se zabrinuto obrati:

– No, što te muči?

– Danas nas je posjetio Roy Porter.

– Što je tu, do vraga, tražio?

– ražesti se starac, bacivši nož i viljušku na stol.

– Došao je da mi zaprijeti – reče Rod, svrnuvši ljutit pogled na djevojku.

– Došao je da te upozori, a ti si zapodjenuo svađu – odvrati djevojka istim tonom. – Nije on tako loš, možda ti je čak htio pomoći.

– Onda mi pomogne?! – snebivao se Rod.

– Zar te nije upozorio na posljedice ako tvoja majka potigne optužnicu?

– Njegova pomoć mi nije potrebna – inatio se Rod.

– Samo tako nastavi! – usne su joj zadrhtale. – Budi i dalje tvrdoglav i uskoro ćeš sve nahušcati na sebe.

– I hoću, a ti se ne miješaj u tuđe poslove!

Andy je za njim pošao na trijem. U pogledu mu se ogledala zabrinutost.

– Ne budi tako grub prema Kitty, momče.

Rod se nakostriješi.

– Znači, očekuješ od mene da se ispričam? Ili da odem odavde?

– Ne deri se na mene! – prane starac. – Budi strpljiviji i uskoro ćeš se uvjeriti da nisi sam.

– Ja igram svoju igru kako znam i umijem.

– To ti vjerujem – uzdahne Andy. – Pa ipak mi je milo što ostaješ.

Rod osjeti da bijes u njemu

popušta. Bio je to onaj isti dobri Andy.

– Obećao sam da ću ubiti nekoliko vukova, je li?

A šerifu Porteru i drugima će pokazati da ga ne mogu natjerati da ode podvijena repa.

IX

Postupak trovanja sastojao se u tome da se kuglice strihnina stave u komade junetine i da se to ostavi nedaleko od strvine. Vukovi će doći da dovrše što su započeli prije nego što se okome na drugo govedo.

– Sumnjam – zavrta Pat glavom. – Vuka nećeš nadmudriti. Lukava je to životinja.

Ni Rod nije bio siguran da će uspjeti, no valjalo je pokušati. Otrovane komade mesa razmjestili su oko strvine, koja je već prilično bila načeta, a želudac, u kojem je također bilo bijelih kristala otrova, ovjesili su o granu obližnjeg stabla.

– Previsoko je – reče Andy.

– Dohvatit će ga skokom a vjetar će daleko raznijeti miris.

Sada je trebalo samo čekati.

– Svratit ćemo sutra po podne da vidimo što smo postigli.

– Kako taj otrov zapravo djeluje? –animalo je Pata.

Od njega zvijer silno ožedni i žuri do najbliže vode. Ma koliko pila, nikako ne utaži žeđ – odgovori Rod, a onda upozori: – Nekoliko narednih dana zatvorite pse, da se neki od njih ne otruje.

Sutradan je Andy bio tako nestrpljiv da ga je Rod jedva zadržao da ne krenu još prije ru-

čka. Kad su uzjahali, Rod upita:

— Koje je pojilište najbliže mjestu na kojem smo ostavili otrovano meso?

— Udaljeno je oko kilometar odavde — odgovori starac, pokazujući rukom. — Zar nećemo najprije do strvine?

Rod zaniječe glavom. Uspeli su se na brežuljak i među grmljem ugledali pojilište. Kad su dojahali do guštika, Rod propusti Andyja i Pata. Nakon kratkog vremena začuje uzvik radosnog iznenađenja.

— Trista mu gromova! Rode, dodi ovamo!

Oko pojilišta su ležala dvadeset dva uginula vuka iskešenih gubica. Između njih je skakutao stari rančer kao da je podjetinio od sreće.

— Možda ih ima još u okolnom grmlju — reče Rod — ili oko drugih pojilišta.

— Do đavola! — likovao je starac. — Zar misliš da ih je ovdje premalo?

Uginule vukove su odvukli od vode da je ne bi onečistili. Kad su se vratili kući. Andy je još s trijema objavio radosnu vijest:

— Kitty, za ovaj ranč nije moglo biti sretnijeg događaja od Rodova povratka!

Ona se ljutito otrese, jer ju je omeo u pripremanju kolača. No Andyja ništa nije moglo oneraspoložiti.

— Ovim kolačem ćemo proslaviti današnji uspjeh. Zamisli, Kitty, čak dvadeset dva otrovana vuka!

Kitty je odrasla na ranču i dobro je znala što to znači.

— Oh, Rode, to je sjajno! — dobaci mu uz ljubak osmijeh.

On se u neprilici nakašlje. Sa-

mo da tako često nije rabijatna, pomisli, inače je zgodna djevojka. To su bile prve riječi pohvale iz njezinih usta.

Za večerom se pričalo samo o vukovima. Rod bi na sebi često osjetio Kittyn pogled i to ga je obradovalo. Uopće se osjećao sjajno. Okružen toplinom, neko me je bio potreban. Pohvalio je Kittyno kuhanje i ona je pocrvenjela.

Poslije večere mu se pridružila na trijemu.

— Već dugo nisam vidjela Andyja tako sretna — rekla je i otklonivši njegovu ponudu da sjedne, nakon kratke stanke nastavila: — Rode, to bi mogao učiniti i za druge rančere. To bi bio prvi korak...

Naglo se okrenuo prema njoj i ona je ušutjela. Što to ona od njega, do vraga, očekuje? Da obilazi pragove i skrušeno pita: hoćete li da vas oslobodim vukova?

— Što te navodi na pomisao da mi je stalo do drugih rančera i njihovih briga?

— Bez ljudi ne možeš, Rode. Povuci prvi potez...

— U Globeu sam doživio samo jad i poniženje. Na njima je da prvi pruže ruku — odbacio je opušak u dvorište. — Što zapravo hoćeš? Da sutra odem Collinsu i kažem mu: Burte, dopusti da na tvom ranču istrijebim vukove!

— Ah! — uzdahne ona. — Nevolja je u tome što je nikako ne možeš zaboraviti.

Rod je morao priznati da u tome ima istine.

— Ti Rode, ne razlikuješ stvarnost od mašte. Što si u mašti zamislio, nikako ne možeš istjerati iz glave. A budući da ti se

san ne ostvaruje, udaraš po svakome. Rode, ne okrivljuj druge, već sebe.

– Umukni, Kitty!

Sada, kad je već doprla do srži problema, više je ništa nije moglo zaustaviti:

– Vidio si je. Za nekoliko godina će se raskvasiti.

Posjetila sam je na ranču. Nemarna je domaćica. Što će od nje ostati...

Roda zavrbi dlan. Najradije bi je pljusnuo.

– Sad je zaista dosta! – reče i ustane.

– Rode, žao mi je – ispriča se djevojka. – Nisam smjela...

Otišao je ne osvrćući se. Čuo je njezine brze korake. Do đavola i ta njezina nametljiva narav! Što ona sebi sve ne dopušta?!

Zaobišao je kuću i umalo se sudario s Patom. Zacijelo je sve čuo, zaključio Rod. Kauboj mu stavi ruku na rame.

– Znam kako se osjećaš, Rode.

Rod je htio vrisnuti. Nitko to nije mogao znati ako nije bio u Yumi.

– Čovjek iziđe iz zatvora izjeden sumnjom na svakoga. Misli da mu je svatko protivnik i ne zna razlikovati prijatelja od neprijatelja.

– Kako ti to možeš znati? – zareži Rod.

– I ja sam bio iza rešetaka – reče Pat mirno.

– U zatvoru?

– Da, u Wyomingu. Osam godina. Ubio sam čovjeka u dvoboju i umalo su me objasili. Znam što znači sjediti u zatvoru za nešto što nisi zaslužio. Kad su me pustili, izišao sam ogorčen i kad god bi me netko malo

oštrije pogledao, bio sam spreman zametnuti kavgu. Takav čovjek lako izaziva neprilike i ponovo se nađe u zatvoru. Eto, to ti je Kitty pokušavala objasniti.

Rod nije bio raspoložen da joj oprost. Neka se ubuduće ne miješa u njegove poslove. S Patom je drugačije. On zna, on je bio iza rešetaka.

– Lutao sam uokolo nekoliko godina – nastavi kauboj svoju priču – i postajao sve gori, sve dok nisam dojahao ovamo. Andy me zaposlio, pružio mi šansu – okrene se prema kući. – Zar sam kraj njih dvoje mogao ostati nepovjerljiv i zao? – nastavio je nakon kratke šutnje: – Ovo ti govorim da ti malo olakšam. A što se Kitty tiče, ona se trudi da ti pomogne.

– Čini to na prokleta nespretn način – reče Rod, imajući na pameti uglavnom njezine riječi o Lauri.

Pat zamišljeno pogleda sugovornika.

– Ponekad je teško prozreti ženu... – prekine se usred rečenice, kao da je ionako već previše rekao. – Laku noć.

Rod je zamišljeno gledao u tamu. Patu zacijelo nije bilo lako pri duši dok mu je pričao o svojoj prošlosti. A on mu za to nije ni zahvalio. No Patove riječi mnogo su mu pomogle. Ako se situacija pogorša, imat će s kim izmijeniti misli, jer Pat će ga razumjeti.

X

– Evo me, Phoebe! – poviče Norton Willard ulazeći u kuću.

Ona mu potrči u susret i pad-

ne u zagrljaj. Njega to iznenadi.

— Bila sam zabrinuta... ti si tako dugo bio odsutan.

— Zašto se brineš, Phoebe? — upitao je, tražeći joj pogledom oči.

— Brinem se zbog njega... tako je silovit... — u očima joj bljesne odlučnost. — Ako ti išta učini, ubit ću ga! Kunem ti se, Nortone!

Vjerovao joj je. Ali što će biti za četiri-pet godina? Što ako joj se materinski osjećaj vrati kad ostari? Žene su prevrtljive i njemu ne preostaje drugo nego da se sam pravovremeno zaštiti.

Veći dio dana proveo je u gradu i razgovarao s mnogima. Neki su mislili da Rodu Stevanu treba pružiti priliku, ali većina mu nije bila sklona. Ostao im je u sjećanju kao mladić neobuzdane čudi. Bili su uvjereni da će između Roda i Collinsa ubrzo ponovo izbiti sukob.

Tako je već tinjala sumnja i vrebala da zaskoči Roda, kao što se vuk sprema da zakolje bespomoćno govedo.

— Ne brini se, Nortone — rekao je Roy. — Držat ću ga na oku i čim pogriješi, poslat ću ga u Yumu, tako da od njega neće ostati ništa osim oblaka prašine. Pripazi se, Nortone? Njega sam već opomenuo.

Willard se bezbrižno nasmije.

— Ništa se neće dogoditi, Roy.

U sebi je mislio drugačije: sigurno će se dogoditi, jer će se on za to pobrinuti. A krivicu će snositi Stevens. Budući da je tamnovao, bit će dovoljan i najmanji prekršaj zakona. Svaka sitnica poprimit će višestruke

razmjere, a Willard je dobro znao da malo tko preživi drugo tamnovanje u Yumi. Ako Stevens ipak bude među takvim sretnicima, ostat će tamo dugi niz godina.

Willard je utrošio mnogo vremena i truda smišljajući najpodesnije zlodjelo. Nije se htio upuštati u nešto opasno, jer se nije odlikovao hrabrošću. Zlodjelo i ne mora biti teško, glavno je da činjenice upućuju na bivšeg kažnjenika Roda Stevensa.

To mu je postala opsesija i nekoliko puta se otresao na Phoebe kad ga je zatekla zamišljena. No odmah bi se ispričao i ona bi ispriku prihvatila bez pogovora.

Prošlo je nekoliko dana kad je Willard ugledao Roda kako jaše u grad. Odmah se vratio kući i rekao ženi:

— Skoknut ću u grad po duhan, draga. Treba li i tebi što-god?

— Oh, morala bih poći gospodici Kristini da mi uzme mjeru za haljinu.

On je poljubi u obraz.

— Danas je prevruće, draga. Pričekaj dok malo zahladi.

Roda je pratio na priličnoj udaljenosti. Dojahavši u grad, zaputio se glavnom ulicom i tu ugledao Roda kako razgovara sa šerifom Porterom. Projahao je mimo njih i konja privezao dva bloka dalje. Osvrnuo se i ugledao šerifa sama. Čak i s te udaljenosti mogao je zaključiti da su se žestoko prepirali, jer je šerifovo lice bilo crveno od uzrujanosti. Pretpostavio je da je Rod otišao u Dawsonovu trgovinu.

Willard je pričekao dok se šerif nije zaputio prema njemu. Kad mu je prišao, dočekao ga je riječima:

– Prokleta vruće popodne, Roy.

Šerif izvadi rubac i otare oznojeno čelo.

– Nije riječ o vrućini...

– Nego?

– Opet sam se zakvačio s Rodom Stevensom. Upozorio sam ga da je u gradu Burt Collins i savjetovao mu da ga izbjegava. Već su se jedanput vraški pograbili, to je za ovaj grad i za mene bilo dosta.

– Hoće li te poslušati?

– On? Nakostriješio se i sasuo na mene pravu paljbu. S tim momkom više nitko ne može razgovarati.

– Zar ti se čini da bi mogao izazvati gužvu?

– Pa da, trista mu gromova! Pitao me tjeram li ga možda iz grada. Dobro zna da to ne mogu učiniti, ali po dužnosti moram na njega pripaziti.

– Hajde, Roy, da nešto popijemo!

Porter je očito pokušavao opravdati svoj postupak i nije bio svjestan da je ono što je bilo između njega i Roda javnost počela smatrati njihovim sukobom.

Ušli su u salun »Srebrna zvijezda« i Willard je još s vrata kroz dim ugledao Burta Collinsa za kartaškim stolom. Po njegovu glasu lako se moglo zaključiti da je bio loše sreće.

Porter je naručio viski a Willard pivo. Pijuckali su naslonjeni na šank i promatrali igru. Willard je već igrao s Collinsom i znao mu je navike: igrat će do posljednjeg centa u dže-

pu. Pred Collinsom je na stolu bilo još novaca i Willard je znao da će se rančer zadržati u salunu još sat-dva.

– Ja odlazim – reče šerif. – Nadam se da se Burt neće dići od stola prije nešto što Stevens odjaše. Zaboga, Nortone, dosta mi je gužve. Ovo je moj grad.

– Dakako – potvrdi bivši kartaš.

S ljuljačke na trijemu saluna Willard je promatrao Roda kad je poslije nešto više od sata izjahao iz grada. Šerifu na drugoj strani ulice pao je kamen sa srca. Do zalaska sunca bilo je još sat vremena a Willard je i dalje mirno sjedio na trijemu »Srebrne zvijezde«.

Plan je već skovao i sad je čekao samo da padne noć.

Kad se smračilo, ustao je i pošao prema svom konju. Bio je usplahiren, jer je bio kukavica. Četiri puta je projahao ispred prečke za koju je bio privezan Collinsov konj. Peti put, siguran da ga nitko ne gleda, brzo se sagnuo, odvezao konja i poveo ga za sobom. Izjahavši iz grada, udario je u kas, vukući za sobom Collinsova konja. S puta je skrenuo u jarugu obraslu šikarom i nakon stotinjak metara se zaustavio na rubu ponora. Povukao je kolt, nanišanio Collinsova konja među oči i opalio.

Konj je bolno zaništao i strovalio se u ponor dubok dvadesetak metara. Willard je odozgo promatrao kako su trzaji smrtno pogođene životinje bili sve slabiji.

Zatim je odjahao na svoj ranč, uvjeren da će strvinu uskoro naći i da će u gradu prevladati mišljenje da je samo je-

dan čovjek mogao učiniti takvu podlost Burtu Collinsu.

Rod je upravo mijenjao trule daske na ambaru kad mu je prišao Andy s izrazom zabrinutosti na licu.

— Jesi li jučer razgovarao s Royem Porterom? — upita stari rančer.

— Izmijenili smo nekoliko riječi. Očito mu je dojadilo da pazi na bivšeg robijaša. Zašto to pitaš?

— Upravo dolazi.

Kao da to Roda nije iznenadilo.

— Da ti pomognem? — ponudi se rančer.

Rod je znao zašto to Andy čini: da bude pri ruci kad dođe šerif.

— Hvala, mogu i sam — reče Rod.

— Kako hoćeš — starac prkosno podigne glavu. — Ionako ostajem.

Porter je već dojahao do kuće i ugledao ih kraj ambara. Okrenuo je konja prema njima s pobjedovitim izrazom na licu.

— Rode, hapsim te u ime zakona!

Srdžba na Rodovu licu bila je pomiješana s iznenađenjem.

— Zašto? Zato što popravljam ogradu?

— Zato što si noćas ubio konja Burta Collinsa.

Prije nego što je Rod uspio odgovoriti, Andy ga zadrži zgrabivši ga za ruku.

— Kada se to dogodilo, Roy?

— Oko osam sati. U sedam i trideset još sam vidio Burtova konja privezana za prečku ispred »Srebrne zvijezde«. U osam i trideset više ga tamo nije bilo.

— I ti misliš da je to učinio Rod?

Šerif se osmjehne kao da objašnjava nešto samo po sebi jasno.

— A tko drugi mrzi Burta da bi mu učinio takvo nešto? No, reci i sam!

Andy je čvrsto zabio prste u mladićevu ruku, kako bi ga spriječio da plane i baci se na šerifa.

— Oh, stara ishlapljela buda! — prasne starac. — Znaš li kada je jučer Rod dojahao iz grada? U šest i trideset po podne. Ako meni ne vjeruješ, upitaj Kitty i Pata. A ako to učiniš, smatrat ću da si me nazvao lašcem.

Na šerifovu licu pojavi se izraz iznenađenja.

— Možda se poslije vratio a da vi niste opazili — šerif pokušao naći kakvo-takvo rješenje.

— Poslije smo večerali i pričali do devet — reče Andy s prezirom u glasu. — Otkako je došao iz grada, nisam s njega skidao očiju.

Rod odgurne Andyjevu ruku i s mržnjom u očima zakorači naprijed.

— Rekao sam ti, Porteru, da me ne nadzireš! Iskoristio si prvu prokletu stvar koja se dogodila u ovom gradu da je natovariš meni na leđa. Upozoravam te, ja to više neću trpjeti!

Andy se ispriječi pred šerifom.

— Rode, rekao si što si imao — zatim se okrene Royu Porteru, strijeljajući ga pogledom. — Vraški si se zapetljao, Roy. A sada ti kažem da na ovom ranču više nisi dobrodošao.

Šerifu se lice opusti.

– Andy, ja samo pokušavam obavljati svoj posao.

– Odlazi i obavljaj ga negdje drugdje! Ovdje samo tratiš vrijeme.

– Andy... – zausti šerif zdvojno.

– Tornjaj se s mog ranča! – plane Andy. – I više se ne vraćaj bez uredno potpisanog naloga za hapšenje.

Porter ih pogleda naizmjenice, naglo okrene konja i bez riječi odjaše putem prema cesti. Andy još nikada nije vidio šerifa tako pokunjena. Prešutno je priznao da je pogriješio, ali odustati neće. Ovaj put je Rodova nevinost bila dokazana, no u prvoj sličnoj prilici valjat će dokazivati sve iz početka.

– Rode, tko bi mogao biti tako podao i ubiti jednu životinju? – upita Andy vrteći glavom.

– Prvo su pomislili na mene – gorko reče Rod. – Andy, Porter neće prestati dok mi nešto ne prišije.

Andy je šutio. Znao je da nema svrhe govoriti o strpljivosti.

XI

Norton Willard odjahao je u grad nadajući se da će biti prisutan kad šerif bude dovodio uhapšenika. Po licima ljudi pred šerifovim uredom, na kojima se ogledalo razočaranje, zaključio je da sve nije proteklo onako kako je planirao. Vidio je šerifa kako silazi s konja i ulazi u ured. U stopu su ga pratile dvije žene. Prepoznao je gospođu Engstrom i gospođicu Kristinu, a po načinu kako su nahrupile u ured lako je bilo pretpostaviti da jednom šerifu u idu-

ćih desetak minuta neće biti lako.

Izišle su već nakon pet minuta, obje zaplakane. Gospođa Engstrom je glasno plakala a švelja je šmrcajući povikala:

– Čini se da imamo šerifa koji više nije sposoban da obavlja svoj posao.

Pobrzale su pločnikom a Willard je ušao u ured.

– Izgledate kao da je preko vas projurio stampedo – reče zajapurenom šerifu, osmjehujući se.

Porter teško uzdahne i zavalj se u naslonjač.

– Vražje babe! Zatražile su da odmah uhapsim Roda zato što je ubio Burtova konja. Gospođa Engstrom ga osim toga smatra krivim za sinovu smrt. On je navodno njezina Hanka nagovorio da zaustave onu kočiju. Gospođica Kristina bila je još gora. Zacijelo si čuo kako je vrištala.

– Jesam. Čini se da Roda baš ne voli.

– Ne voli ona nikoga, a Rodu ne može oprostiti njegove nestaške dok je još bio dječak.

– A što ti misliš? – upita Willard. – Je li Stevens umiješan u noćasnji događaj?

– Bio sam uvjeren da je to njegovo maslo dok me stari Andy nije razuvjerio. Kitty i Pat potvrdit će njegovu izjavu. Do đavola, Nortone, da sam ga doveo pred sud, a njih troje potvrdili njegov alibi, sudac bi me naglavce izbacio iz sudnice.

Willarda preplavi val razočaranja. Toliko se trudio, a sve je palo u vodu.

– Burt to neće prihvatiti tako olako, Roy.

– Svratio sam k njemu i znaš li što mi je rekao? Nazvao me budalom što sam i pomislio da bi to mogao učiniti Rod Stevens. Rekao je da se Rod ne šulja noću i ne ubija mučki tuđe konje. On će konja ukrasti ako mu bude potreban, rekao je ali ga neće ustrijeliti da bi napakostio vlasniku.

Willard osjeti kako ga nešto steže u grlu.

– Sumnja li na koga?

– Ni na koga posebno. Ali jedno ti mogu reći: ne bih htio biti u koži onog nitkova ako ga se Burt dočepa.

Willard osjeti grčenje u želucu. Nema sumnje, vraški je pretjerao kad je ubio konja, ali nešto je valjalo poduzeti da ljudi u Globeu posumnjaju na otpuštenog robijaša.

– Ako to Rod nije učinio – reče šerif – a nakon Andyjeve izjave uvjeren sam da nije, to ne znači da se kad-tad neće ogriješiti o zakon.

Saznavši tako da je šerif zadržao svoje mišljenje o Rodu, Willard se malo smirio. Morat će smisliti nešto novo, da to Stevensu natovari na leđa.

Prilika mu se pružila već tduće večeri. Rod se kolima odvezao u grad, u trgovini kupio robu i natovario je u kola. Ali umjesto da se odveze kući, odšetao je do »Srebrne zvijezde«. Prolazeći ispred radionice gospođice Kristine, vidio je kako je prezirno naprcila nos.

Willard je čekao. Rod je večerao u malom restoranu a zatim je otišao u salun na još jedno piće. Već se prilično smračilo kad se vratio kolima i odvezao iz grada.

Norton Willard se tada odšu-

ljao u uličicu koja je prolazila iza radionice. Pažljivo je osluhnuo i osvrnuo se na sve strane kad je stigao iza radionice švelje Kristine. Brava je na stražnjim vratima bila jednostavne izrade i lako bi je obio svaki desetogodišnjak. On uđe i zastane da privikne oči na tamu. Pogled mu ispod tezge privuče kutija u kojoj je Kristina držala novac. Brzo je otvori i novac strpa u džep. Nakon toga razbaca sve s polica i za samo pet minuta u maloj radionici bilo je kao da je kroz nju projurilo uskomešano stado.

Odjednom zastane. Nešto je šušnulo na prednjim vratima. Zatim se čulo kako netko gura ključ u ključanicu. Odmah je skočio prema stražnjim vratima da utekne, ali ga je u tome spriječila prevaljena tezga. Dok ju je gurao u stranu, prednja vrata su se otvorila i u prvi mah ga prestravi zvuk koji je bio nalik na zvižduk lokomotive. Bila je to gospođica Kristina, koja je vrisnula koliko joj je to dužina daha dopustila.

Willard je već bježao ulicom, a ona je još vrištala. Zbogga, raspuknut će joj se pluća, pomislio je dok je grabio tamnom uličicom. U glavnoj ulici skrenuo je tek nakon dva bloka.

Opljačkana švelja sad je već cijelom gradu pištanjem objavljivala da je podlo okradena, a Willardu je to išlo na ruku. Ljudi su se okupili najviše je zanimalo izvor te nesvakidašnje drevke i Willard je to iskoristio. Stigavši u glavnu ulicu, malo je zastao, a onda se mirno zaputio pločnikom i pridružio dvojici kaubojka koji su hitili prema mjestu događaja.

– Što se dogodilo? – upitao je.

– Ne znam – odgovorio je viši kauboj – no čini mi se da netko kolje neku ženu.

Pred šveljinom kućom već se okupilo dvadesetak radoznalaca. Gospodica Kristina je vrisкала i vikala.

– To je bio on! – naposljetku je viknula koliko-toliko razumljivo. – Vidjela sam ga jasno... kao po bijelom danu.

Willard osjeti kako mu je srce poskočilo od radosti.

– Tko? – upita starca koji mu je bio zdesna.

– A tko drugi nego Rod Stevens – odvrati sijedi čovjek. – Do đavola, kad se takav vjetrogonja okomi na nezaštićene žene, krajnje je vrijeme da se nešto poduzme.

– Što je učinio? – propitki-vao se dalje Willard.

– Provalio je u njezinu radionicu i opljačkao je. Za sobom je ostavio krš.

Opljačkana žena već je treći put ponavljala što se dogodilo i u tome je očito uživala, dodajući svaki put nešto novo.

Pošla sam u radionicu da poslije večere završim haljinu gospođice Amande, otključala prednja vrata... a on je bio tamo i strijeljao me svojim opakim očima. Zaista sam se uplašila za život. Zgrabio je stolac i bacio ga na mene. Zatim se okrenuo i utekao.

Willard je bio više nego zadovoljan. Švelja je bila uvjerena da je vidjela Roda Stevensa, a od takvog očevica nije mogao poželjeti boljeg.

– Ali zašto bi on to učinio gospođice Kristina? – upita Roy Porter.

– Pitate zašto? Zato što je znao da sam na sav glas zahtijevala da ga uhapsu zbog konja gospodina Collinsa. Htio mi se osvetiti, šerife Porteru. Niste me htjeli poslušati, stara olupino, kad sam vam rekla da ga uhapsite.

Šerif je razgledao nered u radionici u kojoj je sad bilo upaljeno nekoliko svjetiljki.

– Napravio je vraški rusvaj – promrmlijaо je šerif vrteći glavom.

– I ukrao mi i posljednji cent iz blagajne – jadikovala je mršava švelja. – Gotovo dvjesto dolara.

Willard se jedva suzdržao da ne prasne u smijeh. Švelja nije bila samo histerična već je znala i lagala. U kutiji je moglo biti najviše trideset dolara.

– Roy – oglasi se netko od prisutnih ljudi. – Hoćeš li organizirati potjeru? Mi smo spremni.

– Kakvu potjeru?

Čovjek ga pogleda u čudu.

– Kako kakvu?! Da dovedemo Roda Stevensa!

Šerif se okrene usidjelici.

– Kada se to dogodilo, gospođice Kristina – upita, ne osvrćući se na mrmljanje oko sebe.

– Prije desetak minuta. Nije mogao stići daleko. Možda je još u gradu.

– Potražimo ga! – poviče hrapav glas.

– Stanite! – šerif podigne ruku. – Za ovo još nemam objašnjenja, ali neće biti potjere. Rod Stevens to nije učinio.

Obasuli su ga pravom kišom protesta, a sve ih je nadglasala

gospodica Kristina. Porter ih utiša uzdignutih ruku:

— Upravo sam se vratio u grad, kad me privukla ova strka. Putem, oko dvanaest kilometara daleko odavde, sreo sam na cesti Roda. Pukao mu je kotač i on se spremao da ispregne konja i odjaše na Andyjev ranč.

Čulo se razočarano mrmljanje. Samo je opljačkana žena i dalje ustrajala:

— Šerife, zar hoćete reći da ne znam što sam vidjela vlastitim očima?

— Ja samo kažem da Rod Stevens u to vrijeme nije mogao biti ovdje.

— Možda je brzo dojahao na ispregnutom konju.

Šerif zaniječe glavom.

— Jahao sam prilično brzo i nije me mogao prestići. Uostalom, ljudi, svi ste vidjeli Andyjeve konje. Zar bi na nekom od njih Rod mogao stići u grad prije moje Dolly?

Nastao je tajac, a zatim žagor.

— Ne bi — oglasi se netko.

Porter se zaputi prema mjestu na kojem je privezao konja. Za sobom je čuo povišeni glas gospođice Kristine:

— Šerife Porteru, odjašite na ranč i dovedite zlikovca! Napravio je od vas veću budalu nego što ste dosad bili, ali to nikako ne opažate.

On se nije osvrtao na njezine pogrde, mirno je uzjahao i zaputio se ulicom.

Willard je kipio od bijesa. Bio je uvjeren da je ovaj put sve namjestio kako treba. Čio grad doslovno žeda za Rodovom krvlju, ali mu je šerif svojim nezgodnim upletanjem sve pokvario. Da, premda je očito mrzio biv-

šeg robijaša, šerifa je i dalje krasio osjećaj za pravdu. Do da-vola, što da radi?

XII

Velika vrata zatvora u Yumi su se otvorila i Bill Peters iziđe na slobodu. Nakon nekoliko koraka se zaustavi, okrene i stržarima na vratima pokaže dugi nos. Jedan od njih pocrveni od bijesa i digne vinčesterku, ali mu drugi gurne cijev nadolje.

— Pusti ga, ionako će se vratiti.

Peters se u sebi nasmije. Ne, momak se vara. Nikad se on više neće vratiti. Pazit će da ne ponovi neku grešku iz prošlosti.

U gradu ga dočekala razigrana dječurlija, ali je bilo dovoljno da ih mrko pogleda pa da ga ostave na miru.

— Phoenix!

Bila je to jedina riječ koju je izgovorio u poštanskoj stanici. Zatim je sjeo na kraju trijema i mirno čekao kočiju ne mareći za radoznale poglede. Iskustvo prvog izlaska iz Yume podučilo ga je da postupi baš tako, da ništa oko sebe ne zapaža.

U Phoenixu je odmah otišao u konjušnicu. Ondje ga je srdačno pozdravio krupan čovjek sjajnih plavih očiju.

— Hej Ollie, veliko goveče, lakše, inače ćeš mi polomiti rebra — reče Peters, osmijehujući se.

Izmijenili su nekoliko rečenica a zatim Ollie otpuštenom robijašu pokaže dva izvrsna konja.

— Pretpostavio sam da ću ti biti potreban, Bille — reče Ollie.

— Jesam li pogriješio?

— Nisi, Ollie — odgovori Bill Peters hineći srdačnost.

Ollie Blum bio je prilično tup momak. Petersu je bio neizrecivo odan, poput psa. Ta odanost je potjecala od dana kad ga je Peters izvukao iz rijeke i spasio od sigurne smrti. Peters bi mu znao reći što treba da učini i kako a Ollie bi to učinio bez pogovora. Tako je za Billa radio nekoliko godina, uvjeren da bi bez njega bio izgubljen kao lovački pas bez gospodara. Jedno Petersu ipak nije išlo u glavu. Ma kako bio glup, Ollie bi uvijek pravovremeno nanjušio opasnost i odmaglio. Tako je bilo i onda kad je čuvao njihove konje. Petersa su uhvatili prilikom napada na poštansku kočiju, osudili i strpali u Yumu, a Ollie je umakao.

U zatvoru se Peters često ljutio na Olliejevu sreću, objašnjavajući to naposljetku sudbinom.

– Što ćeš sada, Bille?

– Kupit ću neke stvari i odjahati u Globe da bacim pogled na tamošnju banku.

– To je posao za nas dvojicu?

– oduševi se plavokosi div. – Žao mi je, Bille, ali nisam uspio naći pojačanje.

– Ne brini se. Znam jednog momka u Globeu.

– Ovaj ... ja ... – zamuca Ollie.

– No, reci već jednom!

– Znaš – počeo je nesigurno – malo sam razmišljao... Kako bi bilo da se napokon negdje skrasimo? Kupimo kakav mali ranč! Možda...

– Imaš li novaca, Ollie?

– Gotovo dvadeset dolara – Ollie je to rekao s vidljivim ponosom.

– A ja manje od četiri. Što misliš, koliko će nam to potrajati? Što možeš kupiti za dvadeset

četiri dolara? I kako da nabavimo još novaca? Da radimo?

Ollieja je više pogodilo prijateljevo cerekanje nego slabi izgledi za budućnost. Samo je slegao ramenima.

– Čini se da je ovo kraj našeg ortakluka – nesmiljeno je nastavio Bill Peters. – Ako hoćeš, možemo prekinuti odmah. A kad potrošiš i posljednji cent, prihvati se posla ili prosjačenja.

– Bille, znaš da mi je to mrsko.

– Onda zaveži i dobro me poslušaj! Nama je sada potreban dobar, siguran posao. Znaš li u čemu smo pogriješili prošli put?

Ollie kimne.

– U sitnici? Ollie.

Kako su mogli znati da će baš u trenutku kad oni budu izlazili iz banke s plijenom iz zatvora izići šerifov pomoćnik i poći u restoran zatvorenicima po ručak? Inače bi sve bilo bez greške. Ne, više im plan neće ometi takve sitnice.

– Taj čovjek iz Globea dobro poznaje onaj kraj, grad i ljude. Zahvaljujući njemu, ništa nećemo propustiti i uspjeh nam je osiguran.

– Hoće li nam se htjeti pridružiti?

– Već nas čeka.

Peters je u to bio uvjeren. Dobro je poznavao ljudsku narav i znao koliko je Rodu Stevensu teško među nepovjerljivim sugrađanima. A kad mu bude dosta uvreda i zlostavljanja, poželjeto će da uzvratit udarac.

– Plijen ćemo morati dijeliti natroje – razočarano će Ollie.

– Neće biti potrebno, Ollie. Sredit ćemo to nekako drukčije. Nego, ti sada pođi u grad u

kupovinu. Pazi da kupiš samo ono što ti kažem.

Rod je izišao iz Dawsonove trgovine i utovario robu u kola. Pat mu je govorio o strpljivosti, ali on među sugrađanima nije zapažao nikakvu promjenu. I dalje su ga motrili hladnim pogledima i da nije osjećao da je potreban Andyju i Patu, već bi odavno napustio taj kraj.

Odjednom zastane i zatrepće očima. Prema njemu je dolazio Bill Peters s neakvim krupnim momkom. Naglo se okrenuo i ugledao Dawsona kako ga motri s praga svoje trgovine. A Roy Porter bio je naslonjen na stup trijema. Hoće li u Petersu prepoznati bivšeg robijaša, nametne mu se pitanje. Ako se otkrije da su u zatvoru bili prijatelji, to će samo pogoršati njegov ionako nezavidan položaj.

Pogled kojim je gledao prijatelja nosio je poruku: produži dalje!

Peters je očito shvatio upozorenje i prošao mimo njega. Rodu padne kamen sa srca.

Došljaci su ušli u »Srebrnu zvijezdu«, praznu u to doba dana. Peters kucne po šanku i probudi barmana koji je zadrijemao.

– Pivo! – naruči Peters. – I sebi natočite jedno.

Bilo je nepodnošljivo vruće i Walter rado prihvati piće.

– Lijep gradić! – reče bivši robijaš između dva gutljaja.

– Milo mi je što to čujem.

– Ali putem sam vidio neko-liko mračnih tipova. Jedan nas je upravo mimoišao. Visok momak hladna pogleda. Nešto je petljao oko kola.

Walter zaobide šank i proviri kroz prozor.

– Gospodine, imate vraški dar zapažanja. To je Rod Stevens, bivši robijaš iz Yume.

Peters je hinio iznenađenje.

– Šalite se!

– Nipošto. Još kao dječak dozlogrdio je svima.

– Je li imao nepritika otkako je izišao?

– Da, ako tako možemo nazvati to što je ustrijelio tuđeg konja i opljačkao jednu ženu.

Peters u čudu razrogači oči.

– I još ga nisu uhapsili?!

– Znete, s našim šerifom nešto nije u redu. Kaže da za hapšenje nema pravih dokaza. A većina građana je uvjerena da je Stevens krivac, on i nitko drugi – Walter otpije gutljaj i uvjerivši se pogledom da su sami, nastavi: – Reći ću vam i ovo: čini se da je naš šerif odslužio svoje.

– Zar hoćete reći da je na njegovoj strani?

– Ne, u tom i jest nepritika. Roy Porter ga očito mrzi – Walter se nagne još bliže neznanцу. – Momka je i rođena majka zamrzila. Izbacila ga je s ranča i malo ga prorešetala olovom.

– Ma nemojte!

– Kad vam kažem! I zbog toga sam uvjeren da se sprema neko zlo. Nitko ga ovdje ne želi, a on ipak ostaje. Znete li zašto?

– Recite mi.

– Ako išta snađe Phoebe i njezina muža, ranč će pripasti momku. A takav ranč bila bi grehota propustiti. Kažem vam, njih dvoje bi se morali pričuvati.

Peters zakima a Ollie se povede za njim.

– Sve ste, znači, lijepo predvidjeli. Nego, gdje taj momak

sad živi, kad ga je, kako kažete, majka izbacila?

— Na ranču Andyja Barholta nedaleko od Stevensova ranča. Andy je već dobrano u godinama i događaje gleda drugačije od većine nas. Jednom će to grdno požaliti.

Bill Peters iskapi čašu i položi je na šank.

— Za danas je dosta, ali ćemo svratiti za nekoliko dana. Tog Stevensa ću zaobići u širokom luku.

— I dobro ćete učiniti — poviće Walter za njima.

Kad su se našli napolju, Ollie upita:

— Zašto si se toliko propitki-vao?

— Da što više saznam o čovjeku koji će nam se pridružiti, Ollie.

Novostima je bio više nego zadovoljan. Sve mu je išlo na ruku, građani Globea ponajviše.

— Čini se da ga svi u gradu mrze — reče Ollie. — Zašto je, do vraga, ubio konja i opljačkao ženu? Zar će nam takav biti od ikakve koristi? Sumnjam.

— Ollie, ne napreži toliko mozak — Peters je bio nadomak istini. Ne, Rod to nije učinio, već netko drugi kome je vraški stalo da ga za nešto optuže i ponovo pošalju u Yumu. — Požuri, Ollie! Odjašimo na Barholtov ranč i porazgovarajmo s novim ortakom.

Rod i Pat postavljali su žičanu ogradu uz cestu, kadli Pat ugleda dva jahača.

— Po konjima ih ne mogu prepoznati — reče kauboj.

Rod je znao tko im dolazi u posjet još prije nego što je došljacima mogao razabrati lica.

Ponadao se da je Bill zaboravio da mu je ponudio posao. Nije mogao znati kakvim će se tokom događaji razvijati.

— Pate — oglesi se Rod — onog nižeg poznajem iz ... već neko vrijeme. Momak me zadužio. Ostavi nas da razgovaramo nasamu, molim te.

— Dakako, Rode. Naći ćeš me kod šumarka.

Peters i Bloom zaustavili su se kraj Rodea.

— Drago mi je što te ponovo vidim, momče — reče Peters. — Ne izgledaš loše. Prilično si se oporavio.

— Bille, žao mi je zbog onog danas poslije podne. Ljudi me ne vole, pa sam se bojao...

— Toga se ne moraš stidjeti, Rode — osmijehne se Peters.

— Nije riječ o tome — zavrti Rod glavom. — U tri godine mnogo šta se izmijenilo, za mene nagore. Obećao sam da ću ti naći posao. Jedva sam ga i sam našao.

Rod pogleda prema plavokosom gorostasu.

— To je Ollie Bloom. Ollie, ovo je Stevens.

Ollie samo kimne ne mijenjajući izraz lica. Peters se zagleda u dugačku ogradu.

— Vidim da si dobio posao, Rode.

— Pomažem prijatelju bez ikakve plaće.

— U gradu sam naišao na brbljava gostioničara. Čini se da ovdje baš nemaš mnogo prijatelja.

Rod zavrti glavom a riječi su mu bile ispunjene gorčinom:

— Vjerojatno sam još glavni predmet razgovora.

— Možda bi im za razgovor

mogao dati jači povod – natukne bivši robijaš.

Rod se lecne.

– Na što ciljaš?

– Pa ja bih ti mogao dati posao. Globe je lijep gradić u punom razvoju. Ovdajšnja banka zacijelo je krcata novcem.

– Ne okolišaj, Bille!

– Dodavola, zar još ne shvaćaš? Ne čini li ti se da ti taj kukavni grad nešto duguje za sav taj prezir i zlostavljanja kojima si izložen?

– Hoćeš reći da bi trebalo opljačkati banku?

– Napokon si se dosjetio. Ako nam to pođe za rukom živjet ćemo kao kraljevi. Više neće biti potucanja.

– Ne – ispali Rod kao iz topa.

Peters ga pogleda u čudu.

– Znači, od svih onih lijepih obećanja u Yumi nije ostalo ništa?

– Nije baš tako. Pomoći ću ti koliko budem mogao, ali ništa neću učiniti zbog čega bih se ponovo mogao vratiti u Yumu.

– Zacijelo si se vraški uplašio.

– Pogodio si, Bille. Toliko strahujem od povratka u taj zatvor da se više ne usuđujem ni pljunuti na pločnik.

– Kako hoćeš – reče Peters i odluči da promijeni taktiku. – Rode, potrebna mi je tvoja pomoć. Ti poznaješ ovaj kraj i ljude. Zanimaju me dnevne navike šerifa, bankara i bankovnog osoblja. To moram znati, kako bih odabrao najprikladniji trenutak. Osim toga poznat ti je najbrži i najsigurniji put odavde.

Rod osjeti kako mu lice mijenja boju.

– Ne i ne!

– Promisli!

– Uzalud se trudiš, Bille. Molim te da me ne uvlačiš u neprilike. Imam ih ionako previše.

Peters spusti nogu prebačenu preko jabuke sedla i stavi je u stremen.

– Budi sretan što lako opraštam, Rode. Imaj to na umu kad ti ustreba moja pomoć. Hajdemo, Ollie! Ovdje očito tratimo vrijeme.

Rod ih je pratio zamišljenim pogledom. Uto mu pride Pat.

– Zacijelo ste se upoznali u Yumi? Takve je lako prepoznati.

Rod potvrdi.

– Smatrao sam ga prijateljem – reče. – Nekoliko puta mi je pomogao da ne izgubim glavu.

– Prijatelji iza rešetaka ne moraju ostati prijatelji i na slobodi. Što je htio?

– U prvi mah sam pomislio da me htio podsjetiti na obećanje da ću mu ovdje naći posao. Onda je izišao s pravim kartama: namjerava orobiti banku. Zaboga, Pate, već je tri puta odlazio u Yumu i uporno dalje tjera svoje, ne misleći što ga čeka.

– Takvi se lako ne pokolebaju, Rode. On će umrijeti u zatvoru ili od metka predstavnika zakona. Dobro sam ga pogledao. Momak je podao kao čegrtuša. Odbio si ga i on ti to neće oprostiti. Pripazi se, a ako ti bude potrebna pomoć, znaš kome ćeš se obratiti.

XIII

Kitty je zatekla Roda na trijemu kako gleda u tamu.

– Večeras nisi mnogo jeo.

Zar ti nije prijalo?

— Znaš da nije riječ o tome.

Šutio je neko vrijeme razmišljajući o njihovim svađama. Bili su kao pas i mačka, planuli bi za svako malo. Ali prošlog tjedna prepirke su prestale. Jedva bi izmijenili neku riječ, a ta razdoblja tišine bila su ugodnija od onih punih napetosti.

U tami mu se učini da se ona osmjehuje.

— Kitty, ne mogu iskazati koliko ste ti i Andy za mene učinili.

Ona mu blago položi ruku na rame.

— Godinama se nisam osjećao tako smireno — dodao je.

— To je prvenstveno tvoja zasluga, Rode. Možda ti ne vidiš razliku, ali mi je vidimo. Više nisi namrgođen i sumnjičav kao prije.

— Možda si se i ti izmijenila.

— Možda.

Prožme ga čudan, neobjašnjiv osjećaj. Učinila mu se još ljepša, odraslija. Nasmijao se u sebi. Za nekoliko tjedana nije mogla toliko porasti. Tada ga iznenadi i druga misao: o Lauri nije mislio već desetak dana, a ona je prije uvijek ispunjavala njegovu osamu. Sad je više maštao o Kitty nego o Lauri.

Duboko u sebi osjetio je čežnju. Zar je došlo vrijeme da se oženi i zasnuje obitelj?

— Kitty, ja nisam napao onu kočiju — reče iznenada.

— Rode, ne spominji prošlost — u glasu joj je bio prizvuk sjetete.

— Kitty, hoću da saznaš kako se to dogodilo.

Zatim joj je potanko ispričao događaje koji su ga odveli u Yumu.

— Znači, sudac se nije ponio kako valja — rekla je kad je završio.

— Nije riječ o tome. On je drugačije ocijenio događaje. Više ga ne okrivljujem...

— Svima ću reći kako je bilo. Svi će saznati...

— Nećeš.

— Zašto ne?

— Ponajprije, neće ti povjerovati, a zatim, sada to i nije važno. Odlazim.

Za večerom su mu se misli neprestano vraćale Billu Peter-su. Što da radi? Nije mogao naprosto otići Royu Porteru i reći mu: pripazi na banku, Roy. Ni Porteru ni gradu ništa nije dugovao. S druge strane, u glavi su mu se neprestano vrtle Billove usluge u Yumi. Nije ih mogao zaboraviti. Ali ako ostane na ranču, a Peters orobi banku, lako bi ih mogli dovesti u vezu, saznati da su zajedno bili u Yumi. A kad to Porter otkrije, stupit će u akciju, svi će se zdušno okomiti na njega i poslati ga natrag u Yumu. No ako napusti ovaj kraj prije nego što banka bude opljačkana, nitko na njega neće moći pokazati prstom.

— Zašto odlaziš?

— Zar da dopustim da me ti i Andy izdržavate cijelog života?

— To nije pravi razlog. Ti pošteno zaradiš ono što pojedeš. Zašto zapravo odlaziš, Rode?

— Kucnuo je čas — rekao je oštrijim tonom.

— Još žališ za njom — istisnula je, ustajući. — I stoga ćeš uteći podvijena repa baš sada kad sam mislila da ti se tvrda glava malo smekšala.

Bila je to ona prijašnja Kitty.

— A ja sam već pomislio da

si prestala zabadati nos u tuđe poslove — otresao se grubo.

— Odlazi! — prasnula je. — Možeš još noćas! Kao da će zbog toga nekoga zaboljeti glava.

On je već odlazio, ljutito gurnuvši nogom štap koji mu se našao na putu. Iz mraka je izniknuo Pat.

— Zašto se ljuti?

— Zašto pitaš, kad si čuo?

— Jesam — nasmijulji se Pat.

— A što drugo takvoj staroj budali i preostaje? Pogotovu kad je riječ o ljubavi...

— Ljubavi? — zgranu se Rod.

— S njom?! Još dok je bila mala, pokušavala mi je naređivati što da radim. Od onda se pogoršala. Ljubavi, pih!

— Zacijelo ti je htjela reći da učiniš nešto za svoje dobro.

— Ne budali...

Kad je ljubav u pitanju, onda budale mladi. Ovuda je otišla, je li?

— Da, ali baš me briga...

— Pričekaj ovdje. Pokazat ću ti tko budali.

Vratio se nakon nekoliko minuta s desetak omotnica u ruci.

— Uf, da me pronašla u svojoj sobi...! — zavrteo je glavom. — Podimo u ostavu!

U ostavi su upalili svjetiljku.

— To je njezino — reče Pat i mi to nemamo pravo čitati, ali ako ćemo slijepcu kao što si ti otvoriti oči...

— O čemu to, do vraga, trabunjaš? — nakostriješi se Rod.

— Strpi se malo — izvukao je iz svežnja jednu omotnicu. — Pročitaj ovo!

Omotnica nije bila naslovljena ni na koga. Bila je otvorena. Rod je izvadio pismo i na vrhu

ugledao svoje ime i datum od prije dvije godine:

»Dragi Rode! Pitam se hoćeš li se vratiti izmijenjen. Ne znam što tamo s tobom rade, ali ipak ćeš se vratiti kući. Oh, Rode, kad bi znao koliko mi nedostaješ!«

Tupo se zagledao u prijatelja.

— To piše meni!

— Tebi. Pismo je i potpisala. Čitaj dalje.

— Neću! — zainatio se Rod i vratio pismo u omotnicu. — Na to nemam pravo.

— Kakva si ti budala! Slijep pri zdravim očima! — razljutio se Pat. — Po glavi ti se još vrže Laura Macy, je li? Eh, pa da znaš, jedan Kittyn prst vredniji je od deset Laura Macy. I da znaš, uvrijedio si djevojku. To ti neću oprostiti — s lica mu je odjednom nestalo žestine. — Što ja tu zabadam svoj nos — doda snuždeno. — Ionako te ne mogu izmijeniti nabolje.

Pat je u ruci još držao omotnice.

— Jesu li sva ta pisma pisana meni? — upita Rod.

Pat kimne, istrgne mu omotnicu iz ruke i priloži je ostalima.

— Sva. Žao mi je što sam ti ih pokazao.

— Zašto mi ih nije poslala?

— Kitty je ponosna djevojka. Zнала je da si zaljubljen u Lauru.

— A zašto ih nije bacila?

— Tko zna. Možda joj je to bila jedina veza s tobom. Možda ti je jedino tako mogla reći što osjeća. Kad svoje osjećaje više nije mogla zadržati u sebi, povjerila se meni. Toliko sam se naslušao tvog imena da mi je naposljetku dozlogrdilo. Tada sam joj savjetovao da svoje

osjećaje prenese u pisma. Zar se ne sjećaš kako te svuda pratila dok si bio dječak? Već onda je znala što hoće.

— Večeras smo se posvadili kad sam joj rekao da odlazim. Strahujem od onoga što će Peters učiniti i ne bih htio da mene dovedu s tim u vezu.

— Odlaziš?

Rod odjednom osjeti kako mu je pri duši lakše. Sad je znao i ispriku za Kytin oštri jezik i naglu ćud. Ženama je to često jedino oružje.

— Pate, potražiti ću Kitty i zadržati ću je izvan kuće dok ti ne vratiš pisma. Ako te pri tome ipak zatekne, ne brini se, neće ti ništa. Ja ću se već nekako snaći.

— To znači...

— Da ostajem još neko vrijeme da vidim kako će se situacija razvijati. Ali, Pate, nikom ni riječi o Billu Petersu. Ne bih htio da se Andy i Kitty zbog toga brinu.

Kitty je našao kod crpke. Vedro je već dopol bilo napunjeno vodom.

— Dopusti da ti pomognem

— Kraj trojice muškaraca — praskala je djevojka — i to moram raditi!

On je bez riječi napunio vedro do vrha i ponio ga u kuću. Pošla je za njim prema stražnjem trijemu. Osvrnuo se i na trenutak joj se svjetiljka odrazila u sjajnim očima. Kao da ih je vidio prvi put. Odložio je vedro a ona ga zabrinuto pogleda.

— Što je? Zar si bolestan...?

On prisloni nadlanicu na čelo.

— Možda sam dobio vrućicu.

Časak se ponadao da će htjeti provjeriti je li mu čelo vruće.

— Ako si bolestan, baš si odabrao mjesto. Bolestan si u glavi!

On se osmijehne: bila je to nepopravljiva, stara Kitty. Ali uz malo strpljivosti on će je izmijeniti. Polako ali sigurno.

— Laku noć, Kitty!

Odjurila je bez riječi a on je s osmijehom na licu gledao za njom.

Sutradan za večerom mu je rekla:

— Kazao si da odlaziš.

— Još nisam sasvim odlučio.

Otišao je po vodu i kad se vratio s vedrom u ruci, malo je pocrvenjela od zbunjenosti. Njega ponovo obuzme osjećaj zadovoljstva.

XIV

Potkraj tjedna Pat reče Rodu:

— Malo sam pronjuškao uokolo. Peters nije otišao. On i njegov prijatelj podigli su logor petnaestak kilometara daleko odavde.

— Jesu li te vidjeli?

Pet ga pogleda poprijeko kao da se čudi što je nešto takvo mogao izvaliti.

— Što su radili?

— Ništa. Onaj gorostas je kuhao.

— Što misliš, bi li trebalo da na njih upozorim Portera?

— Želiš li to?

— Ne.

Pat kimne.

— Ne preostaje nam drugo nego da pričekamo i vidimo što će se dogoditi.

Ollie se ponovo žalio. Žalio se na hranu, na mjesto koje su odabrali za logor, na vrijeme. Petersu su te žalopojke već dozlogrdile, ali je bio spreman da ih se još nasluša. Ollie je bio takav: nije mogao dugo ostati

neaktivan. Kad je nasjekao dovoljno drva za čitavi mjesec, do-
vukao je kamenje koje će im
služiti kao stol i stolice a zatim
je uredio ložište kao da će se na
njemu kuhati za najmanje sto
ljudi. Kad je sve bilo gotovo, za-
dovoljno je promotrio svoje dje-
lo, ali već sutradan je umirao
od dosade.

– Bille, zar ti nije dosta logo-
rovanja? Ovdje samo dangubi-
mo.

– Umukni.

– Uskoro će nam ponestati
hrane, a već mi je dojadio grah
sa slaninom iz dana u dan...

Peters ustane i zaputi se pre-
ma konjima. Ollie pođe za njim.

– Kamo ćemo? U grad?

– Ne. Idemo u posjet prijate-
lju. A što ćemo poslije, to ovisi
o njemu.

– Sumnjam da će promijeni-
ti mišljenje.

– Zašto već jednom ne
umukneš? – prasne Peters.

Jahali su šutke sve dok nisu
stigli do mjesta s kojeg se skre-
talo na Barholtov ranč. Peters
se okrene plavokosom divu.

– Ovdje me pričekaj.

– A ako ti zatreba pomoć?
Prošli put smo kraj ograde za-
tekli dvojicu.

Ollie pokatkad dobro uočava
stvari, pomisli Peters.

– Ne brini se, Ollie. Ne kre-
ćem u juriš. Samo ću priupitati
prijatelja je li se predomislio.
Odmah se vraćam.

– Ako te ne bude dugo, eto
me za tobom.

Ollie je zaista imao i dobrih
strana, razmišljao je Peters dok
je jahao prema ranču. Samo da
toliko ne jadikuje!

Ugledao je osvijetljene prozo-
re i zaustavio se stotinjak meta-

ra daleko od kuće. Zatim je za-
zviždao, kao nekad u Yumi, pa
još jednom. Već se nestrpljivo
počeo vrpolti, kad se Rod poja-
vi na trijemu i zaputi prema
mjestu odakle je došao signal.

– Već sam pomislio da više
ne prepoznaješ naš znak – do-
čeka ga Peters.

– Što hoćeš, Bille?

– Zar se tako pozdravlja sta-
ri prijatelj?

– Bio sam uvjeren da si na-
pustio ovaj kraj.

– Ponadao si se, je li? – is-
pravi ga Peters. – Jučer sam
bio u gradu i dugo motrio ban-
ku. Po mnogobrojnim posjeti-
ocima sam zaključio da im po-
sao ide dobro. Osim toga mi je
Walter rekao da će ovog mjese-
ca biti tri velike isplate za kupovinu stoke. Sav taj novac naći
će se u banci.

– Walter je lažljivac. On ne
zna o čemu govori. Bille, ja
ostajem pri svome: ne! Okani
me se. Ne znam što ću inače
učiniti.

– Ti mi se prijetiš? To bi bilo
najgluplje od svega što si ikad
učinio.

– Rekao sam ti da me se
okaniš! – zaprijeti Rod i zgrabi
Petersa za kaput, ali prije nego
što ga je uspio zbaciti sa sedla,
na čelu osjeti dodir hladne cijevi.

– Pusti me ili ću ti raznijeti
glavu! – zareži bandit.

Rod se odmakne. Znao je da
se Peters ne šali.

– Sva sreća što sam dobro-
dušan – reče Peters mirno.

Rod je čuo kako vraća kolt u
korice. Bio je nevjerojatno brz u
potezanju. Strelovito je izvadio
revolver gotovo istog časa kad
ga je Rod šćepao za kaput.

– Oprosti, Bille!
– To je već bolje. Nisam zlo-
pamtilo i zaboravit ću što se do-
godilo. Radi kako hoćeš, Rode,
ali upamti jedno: ako te okolno-
sti prisile da bježiš, potraži me.
Bit ću vjerojatno petnaestak ki-
lometara sjevernije.

Naglo je okrenuo konja i
odjahao. Razmišljao je. Rod Ste-
vens mu je još potreban, ali po-
slije će mu sa zadovoljstvom
razmrskati glavu. Nitko nije ne-
kažnjen digao ruke na Billa Pe-
tersa.

Ollie iznikne iz tame i pride
mu.

– Što je rekao, Bille?
– Još se predomišlja.
– Znači, još ćemo čekati.
– Još malo.
– Kamo ćemo sada, Bille?
– Sada ćemo učiniti nešto da
momak brže odluči – vikne
bivši robijaš, osjećajući kako ga
sve više obuzima želja za osvet-
tom. – I prestani već jednom
zapitkivati!

Nakon nekog vremena skre-
ne putem koji je vodio prema
bivšem Stevensovu, a sada-
šnjem Willardovu ranču. Ugle-
dajući svjetlo, uspori i da Ollieju
znak da sjaše.

– Povedi konja – šapne mu
– i da nisam čuo ni riječi!

Došli su do dvorišta, možda
preblizu, jer bi ih konji njišta-
njem mogli odati. Ali Peters je
htio da mi budu pri ruci.

– Pričekaj me ovdje!

Zaobišao je kuću kloneći se
svjetla i tiho prišao dugačkoj
kaubojskoj spavaonici u kojoj je
također gorjelo svjetlo. Provirio
je kroz prozor i za stolom ugle-
dao četiri čovjeka kako kartaju.

Neki su već bili svučeni za
spavanje. To će mu dobro doći

kad se podigne uzbuna. Izgubit
će nekoliko dragocijenih minu-
ta u oblačenju i obuvanju.

Zatim se prišulja kući. Kroz
prozor spazi muškarca koji je
nestrpljivo šetao po sobi i ženu
koja je sjedila u naslonjaču i ši-
la. Norton Willard i Phoebe od-
govarali su opisu koji je dao go-
stioničar.

Peters se vrati Ollieju. Uvje-
rivši se da su konji dobro sveza-
ni, reče ortaku:

– U kući su dvoje. Držat ćeš
ih na nišanu, ali im ništa nećeš
učiniti ako ti ja ne kažem. Jesi
li me razumio?

– Jesam. Jesi li siguran da
imaju novaca?

Dobri stari Ollie, samo mu je
novac na pameti, pomisli Pe-
ters.

– Noćas ćemo učiniti nešto
– reče – što će nam omogućiti
da se dočepamo toliko novca
koliko nisi ni sanjao.

Polako su se primicali kući,
popeli se na trijem i pritajili uz
vrata, svaki s jedne strane. Unu-
tra je bilo kao i prije nekoliko
minuta. Čulo se samo nervozno
koraćanje muškarca. Peters iz-
vadi kolt a Ollie se povede za
njim. Zatim Peters naglo otvori
vrata.

Žena vrisne a muškarac se
naglo okrene.

– Ne mičite se! – oštro nare-
di bandit.

Norton Willard, blijed u licu,
protepa:

– Ako ste došli radi novca...
odabrali ste loše mjesto. Kod
kuće ga nemamo. Hajde, Phoe-
be... reci im!

Za nju je to predstavljalo ve-
liki napor.

– On govori... istinu... Ima-
mo samo... nekoliko... dolara...

Peters je krajičkom oka zapazio izraz razočaranja na Olliejevu licu. Sam je, međutim, uživao u užasu kojim su bili obuzeti onih dvoje.

— Poslao me Rod.

Willard klone kao da su mu koljena otkazala poslušnost a ženino lice postane nalik na tijesto za kruh.

— Ali... zašto? — mucao je Willard.

— Pitate zašto? Zato što hoće svoj ranč. Zbog toga je potrebno da vas uklonimo.

Phoebe Willard počne plakati. Kako bi utišala jecanje, pritisne šaku na usta.

— Ne, zaboga! — predstravio se Willard. — Neka mu bude ranč. Ja ću otići. Recite mu...

Peters povuče obarač. Metak pogodi Willarda u prsa i baci ga natrag. On pokušava nešto reći, ali ga zaguši krv. Zatim se savije i padne na pod.

Pogled na muža koji pada potrbuške trgao je Phoebe iz obamrlosti. Poskočila je i zakoračila prema njemu. Metak ju je pogodio u leđa. Pala je i pokušala dopuzati do Willarda, grčevito se hvatajući za podne daske. Drugi metak iz Petersova kolta pogodio ju je u glavu.

Ollie nikad nije prisustovao takvom prizoru. Često je bio svjedok smrti, ali je za ubijanje postojao kakav-takav razlog. A sada?

Peters osluhne. Ako kauboji nisu čuli pucnjeve, imat će vremena da pretresu kuću.

— Bille — reče Ollie s predbacivanjem u očima — nije trebalo da ubiješ ženu.

U kaubojskoj spavaonici su se uskomešali Peters se okrene Ollieju:

— Bježimo! Što čekaš?

Plavokosi div zavrti glavom.

— Da sam znao da ćeš ubiti ženu, ne bih pošao s tobom. To nije...

Peters ga žestoko pljusne.

— Da sam je ostavio na životu, pokazala bi na sudu na mene rukom. Požuri, kauboji već hvataju oružje!

Potrčali su prema mjestu na kojem su ostavili konje, uzjahali i osluhnuli. Peters je znao da će kauboji najprije potrčati u kuću, a kad vide ubijene, podići će uzburu. Oštro je potjerao konja. Stigavši na cestu, osvrne se. Progone li ih? Ne. Dvadesetak metara za njim jahao je Ollie, koji je još bio zaokupljen tjeskobnim mislima.

— Bille, sad će te progoniti još žesće.

U Petersu je umalo prekipjelo. Ipak se obuzdao i pokušao smiriti ortaka:

— Neće progoniti nas, nego Roda Stevensa. Uхватit će ga i objesiti.

Možda i neće, razmišljao je Peters. Momak je u Yumi naučio kako da preživi. Možda će nanjušiti što je posrijedi i na vrijeme umaći. Što bilo da bilo, on i Ollie vratit će se u svoj logor, i čekati.

XV

Pat se toga poslijepodneva spremao u grad da se provede. Andyju se to nije svidjelo:

— Vratit ćeš se u cik zore i sutra od tebe neće biti nikakve koristi.

— Kao da se to tebi nikad nije dogodilo! — dobaci djedu Kitty.

Starac udari šakom po stolu, ustane i izjuri u dvorište. Rod i Pat izmijenjene poglede. Kitty se nasmije.

— Čini se da sam bila preoštra.

Rod poželi da tako oštra bude prema njemu cijeli život.

Tu u Andyjevoj kući, osjećao se kao među svojima. Otkako mu je umro otac, nije bio tako smiren, no

i prije mu je smetala neprestana napetost između oca i majke.

– Što te muči, Rode? – začuje navečer na trijemu kraj sebe Kitty.

– Ništa – zatim pridometne: – Kitty, posrijedi je nešto osobno. Molim te, ne traži da ti objašnjavam. Ne, nije riječ o Lauri.

– Da nije posrijedi onaj koji ti je zviždao neke večeri? – imala je veći dar zapažanja nego što je pretpostavljao. – Izišao si, s njim razgovarao i od onda si nekako zamišljen.

– Znači, slijedila si me.

– Nisam, samo sam virila kroz prozor – priznala je bez ustručavanja. – Bili ste predaleko da bih vas vidjela. Ali učinilo mi se da ste se prepirali.

Je li vidjela kako je Peters povukao kolt, zabrinuo se.

– Moje brige prepusti meni!

To je bio dio njegove prošlosti i on nije htio da Andy i Kitty zbog toga trpe.

– Zašto uvijek odbijaš pomoć? – upita ona s prizvukom gorčine u glasu.

Njemu nije bilo do prepirke. Upravo je htio da nešto kaže, kad iz daljine odjekne konjski topot.

– Netko dolazi!

Uskoro se po topotu moglo zaključiti da se jahaču silno žuri. Je li nekome potrebna pomoć, pomisli Rod, ili je posrijedi kakva druga nevolja.

Rod i Kitty su otišli na prednji trijem i ondje im se pridružio Andy.

– To je Pat! – reče rančer. – Ta pijana budala će upropastiti konja! Oderat ću mu kožu!

Kitty potrese glavom.

– Prerano je da bi bio pijan. Jedva je mogao stići do grada i natrag – zadržala je sluteći da su na pomolu nove neprilike.

Pat je naglo zaustavio konja, podigavši prašinu.

– Do davola, Pate! – praskao je Andy. – Ako si mi uništio konja, najurit ću te!

– Umukni! – izdere se kauboj, ne mareći za izraz zaprepaštenja na rančerovu licu – Dolazi Roy Porter! Zacijelo je već okupio potjeru.

– Kakvu potjeru? – upita Andy s nevjericom u glasu.

Pat je prečuo pitanje i izravno se obratio Rodu:

– Rode, noćas su ubijeni Willard i tvoja majka.

Na mladićevu licu odražavalo se zaprepaštenje. Ali nije osjetio ni bol ni gubitak.

– Žao mi je, Rode – začuo je kraj sebe Kitty.

Mladić proguta slinu.

– I meni – bio je iskren, jer tako je zauvijek propala prilika da se izmiri s majkom.

Pat je nestrpljivo grickao usne.

– Porter dolazi da te uhapsi i optuži za ubojstva.

– Samo preko mene mrtvog! – razljutio se stari rančer. – Rod se s ranča nije micao posljednja tri dana. Kad dohvatim onu staru mješinu Portera...

– Ovaj put nećeš – presiječe ga Pat. – Dolazi u društvu usijanih glava, a oni nikoga neće saslušati. Čak sumnjam da će Roda odvesti do grada.

Kitty je odmah shvatila što je time htio reći.

– Ne, zaboga!

Rod je u svemu tome još tražio određeni smisao.

– Ali zašto bih ih ja ubio?

– Kakvo pitanje! – poviče Pat. – Jedino bi se tako mogao dokopati ranča. Bio sam u »Srebrnoj zvijezdi« kad je Porter došao da pozove ljude da se priključe potjeri. Netko je upravo donio vijest o ubojstvu i u gradu je uzavrelo kao u košnici.

Svi su tvrdili da su znali da će se baš to dogoditi. Uvjereni su da si ti krivac. Nitko te nije pokušao braniti. Nekako sam se dokopao stražnjeg izlaza i konja.

– Koliko si ispred njih? – upita Andy.

– Petnaestak minuta. Bježi, Rode, dok ti je još glava na ramenu.

– Neću! – usprotivi se Rod. – Ako pobjegnem sada, bježat ću cijelog života.

– Zar ti nije jasno – prasne Pat – da su odlučili da te objese bez sudjenja! Nikome neće dopustiti da išta kaže. Uvjereni su da bismo nas troje i lagali tebi u korist. Osim toga, a to je najvažnije, od tih ubojstava nitko osim tebe ne može izvući korist.

– On ima pravo, poslušaj ga! – upadne Kitty.

Rod joj se zagleda u lice.

– Neću napustiti ovaj kraj. Sklonit ću se u planinu na dan-dva.

– To će biti najbolje, da dobiješ vremena – reče Pat. – A oni će se dotle malo ohladiti. U međuvremenu ćemo smisliti što da učinimo. Andy, donesi mu oružje a ja ću osedlati konja – rekavši to, potrči prema oboru.

– Oh, Rode – zajeca djevojka – budi oprezan!

– Ne brini se, Kitty. Vratit ću se... i onda ću te zapitati nešto vrlo važno.

– Oh, dragi! Zašto me ne upitaš sada?

Osjetio je kako mu od uzbuđenja srce hoće iskočiti.

– Sad nemam pravo...

– Imaš svako pravo. Kako nisi zapazio da sam u tebe zaljubljena još od svoje trinaeste godine?

Podigla se na prste i poljubila ga.

Taj trenutak nježnosti prenese Roda u novi svijet, u svijet koji za njega više neće biti prazan.

– Bio sam budala, Kitty.

– Budalast pri zdravim očima – potvrdi Kitty.

On je privuče k sebi.

– Vratit ću se, ne brini se.

– Inače ću svisnuti od tuge – reče ona ozbiljno. – Rode, čuvaj se!

Vrijeme je hitalo i Andy se već vraćao noseći torbe, pušku, opasač s mecima i kolt.

– Stavio sam ti nešto hrane da ti se nade pri ruci. Oh, zaboravio sam! Kitty, donesi moj dalekozor! Mogao bi mu ustrebat.

Pošto se ona udaljila, starac upita:

– Jeste li vas dvoje što odlučili?

Starost očito nije otupjela rančero-rov dar zapažanja.

– Kad jednom ovo prevalimo preko leđa, Andy. Nadam se da mi ne zamjeraš.

– Zašto bih ti zamjerio? – rekao je rančer. – Skinut ćeš mi je s vrata. Djevojka je znala što hoće otkako te prvi put ugledala.

Kitty je dotrčala upravo kad je Pat dovodio konja. Andy je odobrio njegov izbor.

– Dobrog si mu odabrao.

– Svakako, Andy – reče kauboj.

– Brži je i lukaviji od bilo kojeg kljuseta onih iz potjere.

Rod se opase. O boku mu dugo nije visio kolt. Nekoć se ponosio brzinom u potezanju, ali mu to sad vjerojatno neće biti potrebno. Važnija mu je puška. Gurnuo je veliku henrijevku u navlaku i pričvrstio je za sedlo. To je učinio i s torbama kad je u jednu strpao i Andyjev dalekozor. Konj je već frktao od nestrpljenja.

– Ne zaboravi – upozori ga Pat

– sutra ujutro bit ću kod onog okljaštrenog bora koji sam ti pokazao prije nekoliko dana.

Rod se prisjeti krševitog kraja

kojim se moglo jahati samo na je-dvite jade.

– Doći ću, ne brini se.

Strepio je od onoga što ga u div-ljini čeka, neprestano u neizvjesno-sti: što mu donosi novi dan. Sagne se i poljubi Kitty, ne mareći za dvo-jicu kraj nje.

– Čekaj me.

– Navikla sam na čekanje – re-kla je i odmah se ugrizla za usnu.

– – A sada podi! – požurivao ga je Pat. – Ne znam koliko će brzo potjera jahati, ali već si ionako po-tratio mnogo dragocjenog vrema-na.

Rod uzjaše, pogleda dvojicu mu-škaraca a onda zadrži pogled na djevojci. Podbode konja i potjera ga u galop. Uskoro se topot njegova ri-dana izgubio u daljini.

Kauboj dodirne djevojci rame.

– Sve će dobro završiti, Kitty.

– Podimo u kuću – predloži An-dy. Odjednom mu u pogledu zais-kri: nečeg se dosjetio. – Požurimo! pogasimo svjetla i legnimo. Dok se tobože budemo budili i oblačili da im otvorimo, Rod će već biti iza se-dam brda.

Pat je virio kroz prozor zamrače-ne kuće. Rančer i djevojka sjedili su za stolom i čekali.

– Nadam se da ga nisu vidjeli – tjeskobno izusti Kitty.

– Ne brini se, odjahao je na vri-jeme – tješio ju je djed. – Treba vremena da se pokrenu dvadeseto-rica.

– Pssst! – oglasi se s prozora Pat. – Čini mi se da dolaze.

Starac se tiho nakašlje u tami.

– Baš me zanima što ona stara budala sada hoće.

Pat je i dalje virio kroz prozor.

– Zaboga, čini se da je doveo cio grad! – sad se već jasno čuo konj-ski topot. – Aha... sjahali su... jed-ne je poslao lijevo, druge desno.

Momci opkoljavaju kuću da im pti-čica ne umakne... ha-ha-ha...

– Rode, Rode Stevense! – začuje se iz tame glas Roya Portera. – Iz-idi i ništa ne pokušavaj! Kuća je op-koljena!

Andy šapne, osmjehujući se:

– Zadržimo ih još neku minutu.

– Stevense! – ponovo poviče še-rif. – Više te neću pozivati da izi-deš. Sam ću doći da te izvučem iz kuće!

Andy otvori prozor i promoli gla-vu.

– Hej, tko to tamo viče? Poviče pospanim glasom.

– Jesi li to ti, Andy?

– Jesam, do vraga! A koga si drugog očekivao? Zar englesku kraljicu, trista mu čuda! Što hoćeš u ovo doba noći?

– Hoću da Stevens izide.

– Pričekaj da se obučem – reče rančer i zatvori prozor.

Sjeo je, čekajući da se Porter po-novo oglasi.

– Dolazim, Andy. Otvaraj vrata!

Starac izide na trijem u donjem rublju a za njim Pat raskopčane košulje. Posljednja se pomolila Kit-ty, ogrnuta kućnom haljinom. Do-imali su se poput ljudi koje su upravo trgli iz najljepšeg sna.

– Kakva je to strka? – ljutito upita starac.

– Gdje je Rod Stevens? Ako od-mah ne izide, sam ću poći po njega i izvući ga za uši! Ovaj put ga nećeš zaštititi svjedočenjem.

– Tako je – oglasi se netko iz tame a drugi iz potjere zagundaju u znak potvrde. Neki od njih su već sjahali.

– Rod nije ovdje.

Porter se zagleda u rančera s nevjericom u očima.

– Ne vjerujem ti, Andy. Zacijelo si ga sakrio.

Sjahao je i odlučno krenuo pre-

ma kući. Za njim se zaputilo nekoliko članova potjere. Na pragu im se ispriječi Kitty.

– Zar ćete nam sve prevrnuti?

– Kitty – pozove je djed – on je šerif i ima pravo da nam pretrese kuću.

Porter je jasno osjetio porugu u starčevu glasu i naslutio da nešto ne valja.

– Još samo dvojica. Zainati se Kitty i odmakne u stranu. – Ja ću upaliti svjetiljku.

Uskoro je u sobi bljesnula svjetlost. Šerif uzme svjetiljku i pozove dvojicu pratilaca da pođu za njim. Najprije su sve pretresli u dnevnoj sobi, pa u kuhinji. Zatim su prešli u Andyjevu sobu. Pat se uplašio što nisu zgužvali posteljinu i tako stvorili dojam da su doista spavali, ali je Kitty i na to mislila. On joj zahvali pogledom.

Porter nije propustio ništa. Čak je kleknuo i zavirio pod krevet. Naposljetku je pretres bio završen. Šerif izađe na trijem i poviče:

– Ovdje ga nema. Pretražite ostale zgrade!

Htio im se pridružiti, ali mu se Andy ispriječi na putu.

– Sad je zaista dosta, Roy! Dopustio sam ti da mi u kući sve prevršne. Imam pravo saznati što je posrijedi.

– Tražimo Stevensa jer je osumnjičen za ubojstvo.

– Ubojstvo? – hinio je rančer iznenadenje. – Tko je, zaboga, ubijen?

– Phoebe i Norton Willard.

– Šta ne kažeš! – zaprepasti se Andy. – Kad se to dogodilo?

– Noćas – reče šerif ljutito. – Vidio sam leševe prije nego što sam dojahao ovamo. Soba je bila u strahovitom neredu.

– I vidio si da je to učinio baš Rod Stevens?

– Ne blebeći, Andy! Kako bih ga vidio...?

– Kako onda znaš da je on?

– Tko bi drugi od toga ubojstva imao koristi? – zagrmi Roy Porter i pritisne kažiprst starcu na prsa.

– Ne dokazuj mi ništa! Znam da ga štitiš otkako je došao iz Yume.

– Znači, dok si dolazio ovamo, sve je već bilo odlučeno – razjari se rančer, odgurnuvši šerifovu ruku. – Došao si kao šerif, sudac i porota u jednoj osobi, u pratnji dvadesetorice krvnika. – uto se iz ambara začuje povik i Andy se naglo okrene. – Roy, smatrat ću te odgovornim za svaku štetu...

Šerif ga više nije slušao, već je dugačkim koracima grabio prema ambaru. Andy ga stigne i povuče za rukav.

– Roy, ako ti se zakunem da se Rod u posljednja dvadeset četiri sata nije micao s ranča...? On nije mogao ubiti ono dvoje!

Dovoljno je bilo pogledati šerifovo lice: svako uvjeravanje bilo je uzaludan posao.

Dolazili su po dvojica i po trojica i izvještavali o neuspjelom pretresu. Porterovo crveno lice odavalo je bijes i razočaranje. Ljutito se okomi na starog rančera:

– Raspričao si se na sva usta da možeš dokazati gdje je večeras bio. Reci mi radije gdje je sada!

– Ovdje nije.

Porter je počeo redati psovke.

– Zašto mi to, do đavola, nisi odmah rekao?

– Rekao sam, ali me nisi slušao. I pripazi na jezik, Roy! U blizini je žensko čeljade. Ne dolikuje uglednom predstavniku zakona da se tako prostački izražava pred damom.

Šerif zaškripi zubima od nemoćna bijesa.

– Trista mu gromova! Trebalo bi da i vas troje uhapsim!

– Zašto? – upita Kitty.
– Zato što ste svjesno sprečavali predstavnika zakona u vršenju dužnosti – uzjahao je i gromko objavio: – Krećemo!

– Roy, ako nas uhapsiš – zadržavao ga je Andy što je duže mogao – ispast ćeš veća budala nego ikada dosad.

Porter ga s konja prostrijeli pogledom.

– Upamtit ću ovu noć, Andy.

– U to ne sumnjam.

Konji su se od nestrpljivosti već vrpoljili. Netko poviče:

– Kamo ćemo sada, šerife?

Porter mahne prema sjeveru.

– U grad sigurno nećemo.

Još jednom ljutitim pogledom odmjeri onih troje, a zatim povede potjeru prema sjeveru.

XVI

S povišenog mjesta Rod je imao dobar pregled svih prilaza. Bilo je oko deset sati. Ustao je rano i od onda su mu sati sporo tekli. U bijegu je bio samo nekoliko sati, a već se osjećao kao progonjena zvijer.

Prinese očima dalekozor i počne motriti predio ispred sebe. Planina se strmo rušila u malu dolinu. Na kraju doline spazio je čovjeka na konju. Zatim se dolina odjednom ispunila jahačima. Razmiljeli su se posvuda, zavirivali u pukotine, pretraživali jaruge. S te daljine nijednog nije uspio prepoznati, ali je znao da traže njega, gone ga kao bijesna psa.

On osjeti kako ga ispunjava ubilački bijes. Dohvati pušku i stane nišanići. Ali sada, bez dalekozora pred očima, progonitelji su izgledali kao sićušne točkice. Postidjevši se dječaćkog poriva, odloži henrijevku. Odjednom za ledima začuje glas:

– Što misliš, koliko bi ih tako pogodio?

Srce mu se spustilo u pete. Dohvati pušku i naglo se okrene. Pred njim je stajao Pat sa širokim osmijehom na preplanulom licu.

– Uplašio si me! – razlijuti se mladić. – Lako sam te mogao ubiti.

Pat mu se približi, uzme dalekozor i zagleda se u dolinu.

– Nisam ni slutio da si tako dobar strijelac. Mogao bi se zaposliti u kakvoj predstavi s Divljeg zapada – dobaci Pat podsmješljivo.

– Samo da su malo bliže!

Pat se odjednom uozbilji.

– Rastrkali su se posvuda. S one strane planine ima ih još više.

Rod se zagleda u daljinu čvrsto stisnuvši usne.

– Pate, ja to nisam učinio.

– Znam, Rode, ali takvo razmišljanje ničemu ne vodi – reče Pat i da bi otklonio prijateljeve mračne misli, potanko mu ispriča kako su na ranču zadržali potjeru. – Porter nije posumnjao da prije njegova dolaska nismo spavali. Kitty se pravovremeno dosjetila jadu i zgužvala posteljину.

– Hoću li je ikad vidjeti? – reče mladić, pogleda upravljena prema dalekom ranču.

Pat ga potapša po ramenu.

– Ne kloni duhom, momče. Nego, jesi li razmislio: je li još tko imao razloga da ubije onih dvoje?

– Razmišljao sam o tome, ali...

– Je li se jučer dogodilo išta značajno, neobično?

– Pa ništa osobito... Čim si ti odjahao u grad, dojahao je Peters. To ti nisam dospio ispričati.

– Što je htio?

– Nagovarao me da mu se pridružim, a kad sam ga onako ljutit htio zbaciti s konja, prislonio mi je kolt uz glavu i zaprijetio mi.

– Što si mu zapravo rekao?

– Da me ostavi na miru. On je na to odvratio da ću još trebati njegovu pomoć. Pretpostavljaš li da je on ...

– To nam je zasad jedina pretpostavka.

– Ali zašto bi ih ubio? Što bi time dobio?

Pat slegne ramenima.

– Tko zna što mu se vrze u glavi. Možda te tako htio natjerati da mu se pridružiš.

– Ali da su me uhvatili i objesili, što bi imao od toga?

– A da ga priupitamo, što kažeš?

– naceri se Pat.

– To bi bio gubitak vremena, Pat. Nikad ga nećeš natjerati da prizna ono što ne želi. Uvjerio sam se u to u Yumi.

Pat se zamisli. Zatim se naglo okrene, kao da mu je odjednom nešto palo na pamet.

– A onaj plavokosi gorostas?

– Ollie Brown? Po onome što mi je Peters o njemu ispričao momak mu je neograničeno odan, tako da s njim ne možeš računati.

– Pa ipak – ostajao je Pat pri svome – ako je Peters umiješan u to umorstvo, Ollie to zna. Možda nije tako okorio kao Peters. Možda bi s njim ipak trebalo porazgovarati i iz njega izvući istinu. Znaš li ti kakvo bolje rješenje?

– Ne znam. Sad mi je ionako na pameti samo doručak.

XVII

Ollie se ponovo žalio, ovaj put na pećinu u koju su se na Petersov zahtjev preselili. Istina, voda im je bila blizu, izvor je bio u samoj pećini, ali je bilo neugodno vlažno.

Ipak je prijatelju morao dati za pravo. Potjera je krstarila po brdima, a u pećini ih nitko neće naći. Pred njom je raslo gusto grmlje, ta-

ko da se ulaz nije vidio ni iz blizine od desetak metara.

Ali ipak se Ollieju pećina nije sviđala. Zazirao je od tame a i kosti su ga boljale više nego prije. Možda ga je i instinkt upozoravao na opasnost. Peters ga je ismijao, no Ollie ga je podsjetio na dva slučaja kad su mu bolovi u zglobovima nagovijestili opasnost.

Otkako je Peters ubio Willarda i Phoebe, protekla su dva dana. Pitao se što se u međuvremenu dogodilo. Rodu nije bilo ni traga ni glasa. Peters i Ollie odabrali su prikladno, povišeno mjesto i motrili predio pod sobom u nadi da će ugledati osamljenog jahača. Nekoliko puta u daljini su spazili grupice jahača koji su prelazili padine obrasle grmljem i ispresijecane jarugama u potrazi za istim čovjekom kojeg su i oni čekali.

Petersa zaokupi zabrinjavajuća misao. Što ako je potjera uhvatila bjegunca i ako je čula i prihvatila njegovo obrazloženje? U tom slučaju potjera sad traga za nekim drugim! Za pravim ubojicom!

Međutim, da se tako i dogodilo, Petersa to ne bi previše zabrinulo. On se uvijek ponosio vještinom u procjenjivanju ljudi. Bio je uvjeren da ga Rod Stevens ne bi odao. Pa ipak, svašta se moglo dogoditi i njemu su se u glavi rojile različite pretpostavke.

– Čini mi se da nas netko motri

– oglasi se mrzovoljno Ollie.

Peters opsuje u pol glasa. Ollie mu je već dojadijao jedikovkama i upadicama.

– Odlazim u grad da saznam što se dogodilo – reče Peters ustajući.

– Osim toga nestalo nam je hrane.

Ollieju se ozari lice, ali ga Peters presiječe pogledom.

– Sam ću u grad, Ollie, ti ostaješ ovdje.

Plavokosi gorostas doimao se poput pokunjena psa.

– Bille, zašto ne bismo pošli obojica? Danima nisam okusio pivo.

– Donijet ću ti bocu, ne brini se.

Peters osedla konja, izbjegavajući prijateljev pogled. Nije mogao podnijeti izraz razočaranja u njegovim očima. Znao je da bi naposljetku popustio i poveo ga sobom.

Pat je opazio dva konja.

– Njihovi su!

Rod je dalekozorom pažljivo motrio grmlje oko konja, ali se ništa nije micalo.

– Zar su ostavili konje i otišli pješice? – čudio se Rod i tada opazio da su konjima svezane noge. – Gdje su, zaboga, Peters i Ollie?

– Daleko sigurno nisu – reče Pat. – Pričekajmo dok se ne pojave. Ako bude potrebno, i sedam dana. Morat će doći po konje.

Ležali su oko dvjesto metara daleko od konja, na rubu borove šume. Konji su mirno pasli a sunce je uprlo kroz borove grane. Rod osjeti kako mu vjede postaju sve teže.

Iz drijemeža ga trgne stisak Patovih prstiju oko nadlaktice. On otvori oči i odmah dohvati dalekozor. Pred visokim kamenim zidom stajao je Ollie i protezao se.

– Još prije minute ga nije bilo – čudio se Pat. – Zatim je odjednom iznikao.

– Jesi li vidio odakle?

– Nisam, ali pretpostavljam da je u stijeni pećina kojoj je ulaz zaklonjen grmljem.

Ollie je počeo skupljati suho granje. Pomisao na toplo jelo uzbudi Roda, koji već dva dana nije okusio kuhane hrane.

– Gdje je Peters?

– Nema mu ni traga i to me zabrinjava. Zacijelo je unutra.

Motрили su do večeri, ali Peters se nije pojavljivao.

– Vratit ćemo se ujutro. Sada barem znamo kamo su se zavukli.

– A ako odjašu noću? – zabrinuo se Rod.

Pat ga pogleda s nevjericom u očima.

– Noću?! Po toj planini?

– Billu Petersu ništa nije nemoguće.

Rod je malo spavao te noći, a ni Patu san baš nije išao na oči. Rano ujutro već su bili na osmatračnici. Konje su ugledali na istom mjestu. Rod je bio loše raspoložen. Nisu imali nikakav, ni najmanji dokaz da je Peters umiješan u ubojstvo, a Rod je opravdano sumnjao da će im Ollie išta odati. No što im je drugo preostalo nego da pokušaju?

Pat je otišao do njihovih konja i donio nešto za doručak.

– Jesi li što vidio?

– Ništa. Bojim se da su otišli i ostavili konje.

Upravo je prinio ustima komad mesa sumnjiva mirisa, kad ga Pat uhvati za ruku.

– Pogledaj!

Maloprije je pred kamenom klišurom sve bilo prazno, a sad su odjednom pred njom stajala dva čovjeka. Počeli su silaziti prema konjima. Rod pogleda kroz dalekozor.

– Peters i Ollie – reče, osjećajući kako ga preplavljuje val mržnje.

Ollie je nosio sedlo, gunj i uzde. Kad je osedlao konja, Peters uzjaše i zaputi se krivudavom stazom. Još jednom se okrene i s ortakom izmijenjeni nekoliko riječi.

Rod i Pat su pričekali petnaestak minuta i zatim oprezno počeli silaziti prema ulazu u pećinu. Primakli su mu se na udaljenost od pet šest metara, ali ga još nisu mogli vidjeti. Čuli su Ollieja kako unutra nešto radi. On s nekim razgovara, sledi se Rod! I Pat je zastao, zatečen neočekivanim otkrićem. Onda se obojici

usne razvukoše u osmijeh. Ollie je pričao sam sa sobom.

Na Patov znak obojica su naglo ušla u pećinu s koltovima u rukama. Trebalo im je nekoliko sekunda da oči priviknu na polutamu.

Ollieja su ugledali kako kleči kraj izvora na drugom kraju pećine. Bio im je okrenut leđima. Prao je sude i od zveketa limenki nije čuo njihove korake.

– Ustani, Ollie! – naredi Rod. – I ništa ne pokušavaj!

Ollie polako ustane i okrene se. Nije bio naoružan, njegov opasač s koltom bio je na podu kraj ležaja. Tupo je gledao u njih dvojicu, dok mu se pogled naposljetku ne zaustavi na Rodu.

– Bill te čekao, ali mu se neće svidjeti što si doveo i njega – reče plavokosi div pokazujući glavom na Pata.

– Gdje je Peters, Ollie?

Otišao je u grad da vidi što se dogodilo. Potrebno nam je još hrane...

– naglo se prekinuo, svjestan da se nepotrebno raspričao. – Pitaj njega kad se vrati.

– Ollie, shvaćam da je ubio muškarca – reče Rod. – Ali zašto je ubio ženu? To je loše učinio.

Ollie zakima kao da potvrđuje, no odmah se trgne.

– Od mene nećeš izvući više ni riječi.

Ono što je rekao i pokazao bilo je dovoljno i na Patovu licu pojavi se osmijeh. Dakako, pomisli Rod, Ollie zna sve. Ali kako ga natjerati da to ispriča?

Pat da prijatelju znak da dalje govori, a on zađe Ollieju za leđa.

– Ollie, i tebe će okriviti za to umorstvo – reče Rod.

Gorostas potrese glavom.

– Meni ništa ne mogu.

– Mogu, Ollie. Bio si tamo i pomogao Petersu – Rod zastane, ka-

ko bi Ollieju dao vremena da promisli o onom što je čuo. – Objesit će njega, ali objesit će i tebe. A smrt vješanjem nije ugodna. Ne umreš odmah.

– Ne znam o čemu govoriš – branio se Ollie, ali mu je pogled postajao sve nesigurniji.

– Peters te neće zaštititi. Ako njemu bude odgovaralo, ostavit će te na cjedilu. Jesi li siguran da će se po tebe uopće vratiti? Kako znaš da ovamo u pećinu neće poslati potjeru?

– To neće učiniti!

Snažno je potresao glavom i čvrsto stisnuo usne. Bilo je očito da će daljnja uvjeravanja biti uzaludna.

Pat je Ollieju zašao za leđa i snažno ga udario drškom kolta po glavi. Ljudeskara padne na koljena, nalik na veliku ranjenu životinju. Pat ga udari još jednom. Ovaj put Ollie padne na lice i ispruži se.

– Vraški si ga udario – reče Rod.

– Morao sam – Pat se sagne i onesviještenom čovjeku stavi uho na prsa. – Diše ravnomjerno. Zavezimo ga prije nego što se osvijesti!

Osvijestio se već nakon desetak minuta. Mrko je pogledao Roda.

– Peters će te zbog ovoga ubiti.

– Sada ti ne može pomoći. On je ubio ono dvoje, je li? – upita Pat i čučne kraj Ollieja.

Gorostas se neočekivano brzo pokrene gornjim dijelom tijela i glavom snažno udari Pata u lice. Rod priskoči, zgrabi Ollieja za ramena i svom snagom ga gurne na stijenu, tako da je glavom lupio o kamen.

Pat se pridizao psujući sve u šesnaest. Pod okom je imao modricu a na obrazu ogrebotinu.

– Čini mi se da ćemo ga morati pritegnuti.

Rod kimne. Bilo mu je silno važno da iz bandita izvuku priznanje.

Pat prevrne Ollieja na leđa. Zatim reče Rodu:

– Zgrabi ga za kosu. Ako se pomakne, tresni mu glavom o kamen.

Rod ga poslušao. Iz Olliejeva grla dopiralo je mrmljanje i nerazgovijetno psovanje. Pat uzme čaturicu i na izvoru je napuni vodom.

– Vidio sam kako to Indijanci rade u Meksiku. Uvijek su postizali željeni učinak.

Pat klekne na Olliejeva velika prsa, prstima mu stisne nosnice i čaturicu prinese ustima. Ollie trgne glavom a Rod ga snažno povuče za kosu. Bandit se i dalje otimao, no Rod mu glavom udari o kamen tako da je muklo odjeknulo.

Pat mu je i dalje držao zatvorene nosnice. Kad bi Ollie otvorio usta da udahne, Pat mu je među zube brzo gurnuo čaturicu i u usta ulio vode.

Ollie se i dalje otimao i poprilično vode završilo je na kamenju kraj njegove glave. Roda su već počela boljeti ramena od napora a Olliejeve usne bile su natečene.

Pat ponovo napuni čaturicu, klekne kraj svezanog čovjeka i opet se prihvati posla. Ovaj put im je uspjelo. Sada je gotovo svu vodu ulio Ollieju u usta. Njemu su oči gotovo iskočile od muke a trbuh pun vode bio mu je napuhnut.

– Možemo prestati kad god zaželiš – reče mu Pat.

Ollie opsuje u pol glasa. Pat je i treći put napunio čaturicu i već je Ollieju u usta ulio polovicu vode, kad se odjednom naglo odmakne i gorostasa prevrne na stranu. Ollie povraća svu vodu i ono što je doručkovao.

Kad se nesretnik malo oporavio, ponovo su ga okrenuli na leđa i nastavili ga nalijevati vodom. Rodu se

to smučilo, ali je znao da nema druge.

– Momak se drži vraški dobro – reče Pat kad su Ollieju ulijevali već sedmu čaturicu vode. – Većina izdrži samo do pete.

Ustao je i pošao po još vode, ali ga Ollie zaustavi povikom:

– Ne! Ne više...

– Je li Peters ubio ono dvoje?

– Jest... nisam znao... da će to učiniti. On mi... nikad... ne govori o svojim planovima – riječi su mu bile isprekidane uzdasima i jecanjem.

– Sve će poreći kad ga suočimo s Petersom – zabrine se Rod. – Tko kaže da ćemo ga suočiti s Petersom? – osmjehne se Pat. – Ali kad dode vrijeme, ponovit će sve, riječ po riječ. Je li tako, Ollie? – prizvuk prijetnje naslućivao se u Patovu glasu.

Ollie samo muklo jekne i spusti glavu. Rod odvrati pogled na stranu. Teško mu je bilo gledati slomljena čovjeka.

– Kamo ćemo s njim? – upita.

– Na Andyjev ranč. Ako ga sad odvedemo šerifu, nakon čašice viskija sve će zaniijekati.

Zarobljenika su odvezali, izveli pred pećinu i posjeli na konja. Nože su mu svezali ispod konjskog trbuha a ruke za leđima.

XVIII

Jahali su oprezno, pogotovu kad su s planine sišli u nizinu. Bojali su se iznenađenja: potjere ili Petersa.

– Sumnjam da te Roy Porter još goni – oglasi se Pat. – Ljudi su ga zacijelo već napustili i vratili se svojim poslovima. Kladim se da ćemo ga naći u gradu.

– U gradu? – zgrane se Rod. – Jesi li poludio? Zar hoćeš da odem u grad i jednostavno mu kažem: hej, Roy, jesi li me tražio?

– Ne budi ironičan. Uostalom, to i nije tako loša zamisao.

– Štaaa? I prije nego što bih stigao izgovoriti još neku riječ, oni bi mi nabacili omču oko vrata i...

– Mogli bi. Zašto ne?

Već su ulazili u Andyjevo dvorište. Rodu se baš nije svidala šala s užetom i on je ljutito povukao Olliejeva konja. Andy i Kitty istrčali su na trijem. U djevojčinim očima zrcalile su se suze radosnice. Pritrčala je Rodu, koji je upravo sjahao.

– Oh, Rode, da znaš koliko su mi se ovi dani otegli! – prstima ga pomiluje po licu. – Sav si zarastao u bradu.

– I ogladnio sam – pridometne on osmjehujući se.

– Trista mu... – praskao je stari rančer, zagledan u Ollieja. – Hoće li mi tko objasniti što se zapravo dogodilo? Je li ih on ubio?

– Nije, ali nam je rekao ime ubojice.

– Znači, treba ga odvesti Porteru.

– Ni govora – usprotivi se Pat. – Čim ga ispustimo iz ruku, sve će zaniijekati. Do davola, zar još nisi zapazio da smo se morali malo poslužiti silom?

Andy je neko vrijeme motrio Olliejeve natečene usne. Zatim je zavrtio glavom.

– Kakve koristi od mornka ako ne smije pred šerifa?

– Ali mi sada znamo tko je počinio umorstvo – reče Pat.

Andy se počese po zatiljku.

– Ako i kažete Porteru tko je ubojica, hoće li vam vjerovati?

Kitty uzdahne. Rod joj se osmjehne:

– Draga, zaboravila si na izgled njele ljude.

Kitty se okrene i ode u kuću. Pat upita:

– Rode, jesi li što smislio?

– Jesam. Pretpostavljam da je Peters u gradu. Pronaći ću ga, baciti mu u lice Olliejevo priznanje i možda iz njega izvući istinu.

– Ako se to i dogodi, zar misliš da će se predati?

– Neće. Morat ću ga ubiti.

Pat zamišljeno zakima.

– Drugo ti ne preostaje. Andy i ja ćemo s tobom da ti se nademo pri ruci kad se s njim suočiš.

Pogledali su starog rančera. Zabrinut rizikom kojem će se izložiti, Andy Barholt je oklijevao. Napokon odlučio:

– I ja ću s vama, pa što bude!

Rod je odvezao Ollieju noge i odveo ga u ambar. Zatim su ga nahranili, odvezavši mu prethodno i ruke.

– Ostavit ćemo ga dobro svezana – objašnjavao je Pat. – Osini toga Kitty će na njega pripaziti.

Kad su bandita ponovo svezali, on podigne pogled.

– Hoćeš li se sresti s Billom? – upita Roda.

Mladić kimne. U Olliejevim očima ogledala se patnja.

– Reci mu da mi je žao, da nisam mogao drugačije.

– Reći ću mu, Ollie.

Dok je odlazio u kuću, Rod se zapitao što se to dogodilo u prošlosti da je Ollie tako privržen Petersu.

Dok je ulazio u kuhinju, zapuhne ga ugodan miris jela.

– Samo što nije gotovo – dočeka ga Kitty s osmijehom na licu.

Rod joj htjede prići, ali se predomisli. Ugrijana voda već je čekala i on se obrije. Zatim obuče čistu košulju i hlače. Kad je ušao u kuhinju, Pat dobaci:

– Gle, gle! Momak izgleda gotovo ljudski!

U djevojčinim očima zaiskri.

– Ti nećeš nikad tako izgledati!

– odbrusi ona Patu.

Dok su jeli, izmijenili su samo ne-

koliko riječi. Odloživši pribor, Pat ustane.

– Provjerit ću je li Ollie dobro svezan, pa put pod noge.

– Kamo? – uznemiri se Kitty.

– U grad – reče Rod. – To je najbolje što možemo učiniti.

– Da se predaš Royu Porteru? – zaprepasti se Kitty. – Rode, netko će te ustrijeliti!

– Prestani, Kitty! To je jedini način da stvari istjeramo načistac.

Ona prkosno podigne glavu.

– Ako je tako, i ja ću s vama.

Rod zavrti glavom.

– A tko će čuvati Ollieja?

– Bojim se, Rode!

I on je strahovao, ali to nije htio priznati.

– Čega, draga? Kad svršim taj posao u gradu, vraćam se tebi.

Pogled joj se smrači.

– Kad se vratiš, bit ću starica, Rode.

On je nježno poljubi. Uto ih prene Andyjev glas:

– Rode, vrijeme je da krenemo!

Išli su na trijem. Pat je izlazio iz ambara i prišao im.

– Momak se smirio. Spava.

Rod kimne. Ollie Bloom se našao pred nerješivim problemom i naposljetku se prepustio sudbini. Baš kao i Kitty maloprije.

XIX

Sjahali su na rubu grada. Pat pruži uzde svoga konja Rodu i reče:

Pogledat ću je li u gradu.

Iz kuće udaljene pedesetak metara zalaje pas. Rod prekrije dlanom njušku svoga konja.

Minute su prolazile kao vječnost, dok se konačno nije pojavio Pat, nečujan poput sjene.

– Momak je u »Srebrnoj zvijezdi«.

– Je li salun pun? – upita Rod.

– Pun je. I Roy je u gradu. Doved ću ga na pravo mjesto. Sastat ćemo se pred salunom.

Andy i Rod su privezali konje za trošnu ogradu napuštenog kućerka. Starac zabrinuto zavrti glavom.

– Sumnjam da će Roy htjeti poći.

– Ne brini se, poći će, i te kako će poći – reče Rod.

Šerif se nikad nije osjećao tako jadno. Jahanje po planini izmorilo ga je i tjelesno i duševno, a vratio se praznih ruku. Građani, članovi potjere, vratili su se svojim poslovima, a on sam nije mogao danima lutati planinom.

Zar je prestar za svoj posao? O tome se već naveliko šušalo po gradu.

– Ne uzrujavaj se, Roy – pokuša ga utješiti Dawson.

– Nastavit ću potjeru. Sutra ili prekosutra – reče šerif ne baš uvjerljivo.

Dawsonu to nije promaklo.

– Momak je već daleko. U Meksiku ili čak u Kaliforniji.

Dawson izide iz šerifova ureda a Porter ga otprati ljutitim pogledom. Do davola svi ti čestiti građani! Htjeli bi da žive u miru, a čim malo prigusti, povlače se u zapečak. Da su samo malo duže izdržali u planini, još samo jedan dan...

Odjednom osjeti nešto tvrdo na leđima. Kolt!

– Ja samo to, Pat – začuje iza sebe.

Osjetio je kako mu netko vadi kolt iz korica.

– Da ti ne bi pala na um kakva luda misao.

– Pate, jesi li poludio? Kunem ti se da ću te zaključati u zatvor i ključ baciti daleko!

– Umukni! – odbrusi mu Pat. – I dobro me slušaj! Bit će mi silno žao ako budem morao opaliti i uništiti tvoju lijepu košulju. Ne izazivaj vraga...

– Pate, ti si se naljoskao – vrplo se šerif.

– Nisam, ali kad sve ovo bude gotovo, ti ćeš me častiti da se neću trijezniti cijeli tjedan. Hajde krećemo!

– Kamo?

– U »Srebrnu zvijezdu«. Putem se ponašaj kao da je sve u najboljem redu.

Porter duboko udahne. Trijezan ili pijan, Pat Early nije prijetio u vjetar.

– Nadam se da znaš u što se upuštaš.

Umjesto odgovora Pat mu jače gurne kolt među rebra.

– Kreći!

Putem su sreli neke ljude i Roy ih pozdravi, čudeći se kako im je promaklo da Pat korača samo pola metra iza njega.

Kad su stigli do saluna, iz tame izniknu dvojica i pridruže im se, svaki s jedne strane. Prepoznavši Roda i Andyja, Porter razrogači oči. U prvi mah pomisli da su došli da ga ubiju.

– Opominjem vas – glas mu se gubio od uzbuđenja – da nećete proći nekažnjeni...

– Umukni, Roy! – otrese se Pat i pokaže prema salunu. – Budi nam zahvalan što obavljamo tvoj posao.

– Moj... posao?! – promuca u čudu šerif.

– Da, otkrili smo tko je ubojica. U salunu je, Rod će ga natjerati da prizna zločin. Od tebe tražimo da prisutne nagovoriš da mirno slušaju i da se ne miješaju.

Prije nego što su ušli, razdijelili su uloge. Rod će se pozabaviti Pe-

tersom, Pat će paziti na šerifa a Andy će držati na oku ostale. Ako se neka budala unatoč upozorenju bude mašila za kolt, postojala je velika vjerojatnost da u sukobu koji će izbiti bude mnogo mrtvih i ranjenih.

Pat zaprijeti šerifu:

– O tebi ovisi hoće li sve završiti kako valja. Znaj, čim netko povuče kolt, prvi metak namijenjen je tebi.

– Reći ću im da saslušaju Roda

– promrmlja šerif, nabravši obrve.

Nije vjerovao ni riječ o tobožnjem ubojici u salunu, ali je znao da će Pat Early izvršiti prijetnju.

Rod gurne nogom vrata i uđe prvi, Andy odmah za njim, a posljednji uđe Pat gurajući pred sobom šerifa. Svi u salunu okrenuli su se prema vratima.

– Stanite! – poviče šerif, čela orošena znojem.

Andy s koltom u ruci zaokruži prijetecim pogledom po salunu.

– Ubit ću prvog koji se makne!

– Čujte me! – poviče šerif promuklo. – Pustite Roda da nam kaže što je naumio – lice mu je posivjelo od straha. – Ionako se više ne može izvući iz saluna.

Ljudi su se pogledavali u nedoumici. Pat kimne Rodu.

– Ti si na redu.

Rod pride šanku za kojim je stajao Peters. Najbliži ljudi odmaknu se prema zidu.

– Izložio si se vraškom riziku, Rode – reče bandit. – Sumnjam da će te pustiti odavde.

Promatrali su se stisnutih očiju, udaljeni samo tri metra.

– Zašto ne brineš svoju brigu, Bille?

– Koja je to moja briga?

– Ono što će te snaći kod ovi lju-

di saznaju da si ti ubio Phoebe i Nortona Willarda.

Peters prasne u smijeh.

– Ja sam čuo drugačiju priču, da si ih ti ubio.

Naslonio se na šank, ali su svi u salunu jasno vidjeli da mu je ruka uz kolt ostala slobodna.

– Ollie ne misli tako.

U Petersovim očima na trenutak bljesne.

– Vrlo dobro znaš da se s Olliejem u takvo nešto nema smisla upuštati. Uostalom, zašto ga nisi doveo?

– Izvukli smo ga iz pećine i smjestili na sigurno mjesto, za slučaj da nam ustreba.

Banditovim licem prijede nagli trzaj, a to nije promaklo nekim promatračima u salunu.

– Kažeš da si razgovarao s Olliejem – reče Peters. – Što se to mene tiče?

– On kaže da si ti ubio onih dvoje. Bio je s tobom kad se to dogodilo. Sve je vidio.

Salunom zabruji žamor i odmah zatim se stiša.

Rod nije skidao pogleda s protivnikove desne ruke.

– Rode, ne vjerujem da je Ollie išta rekao.

– O, bio ti je odan, ali je naposljetku popustio. Rekao nam je i to da ti je zamjerio što si ubio ženu.

Peters duboko uvuče zrak.

– Odigrao si dobru kartu, Rode. Mislio sam da blefiraš – oči su mu grozničavo sjale. – Ako misliš da ću se vratiti u Yumu ili da će me objesiti, varaš se!

Povukao je nevjerojatno brzo. Hoću li biti dovoljno brz, pomisli Rod povlačeći kolt.

Dva hica gotovo su se slila u jedan. Rod je zacijelo opalio djelić sekunde prije, jer je čuo kako mu je

metak ispaljen iz banditova kolta prozujao tik kraj uha.

Peters je bio pogoden u prsa. Teturajući, upne svu snagu da podige kolt, ali nakon uzaludna napora kolt mu padne na pod. Zgrčen u licu, nasloni se na šank. Tada mu na usta navre krv i on padne.

Rod se zagleda u nepomično tijelo, osjećajući kako mu se želudac grči. Je li Bill Peters bio njegova posljednja veza s prošlošću? Hoće li odsad živjeti životom slobodna čovjeka?

Salunom prostruji žamor. Licima oko Roda vraćao se uobičajeni izraz, počela su pokazivati osjećaje, ponajprije zbunjenost.

– Roy, jesi li sad uvjeren ili te moramo još uvjeravati? – upita Pat.

Šerif se razbjesni.

– Sklanjaj kolt ili ću te uhapsiti! – zagrmi.

– Smiri se, Roy, i radije pogledaj oko sebe.

Sretao je same hladne poglede. Znači, smatraju me odgovornim, pomisli prokleti bili!

– No, Roy – upita Rod – tražiš li me zbog nečega?

– Ne tražim – odvrati šerif umorno. – Ranč možeš preuzeti kad god zaželiš – kad je Rod htio poći prema vratima, on ga zaustavi i upita: – Ali, do vraga, zašto je to učinio? Ništa nije bilo ukradeno.

Rod ga ošine mrkim pogledom.

– O tome si morao prije razmišljati.

Šerif se ugrize za usnu. S momkom će biti proketo teško. Taj nikome ne oprašta.

– Morat ću uhapsiti toga Ollieja.

Rodu se gorostas sažalio.

– Istina, on je bio s Petersom, ali nije pucao u onih dvoje.

– Gdje ga držite?

– U Andyjevu ambaru – oglasi se Pat pogledavši Roda poprijeko.

– Tko će sa mnom da ga dovedemo? – zaokruži šerif pogledom po salunu.

Činilo se da ga nitko nije čuo. Svi su se sjatili oko Roda. Pljuštale su čestitke i pozivi na piće, ali on je sve odbio i probio se prema vratima. Gomila nahrupi za njim ostavivši šerifa u salunu sama.

Andyju se žurilo na ranč. Znao je da Rodu nije do isprika i čestitki. Nije mu bilo do razgovora ni s kim u tom gradu.

Uto se iz mnoštva izdvoji žena. Bila je to Laura Collins. Pride Rodu i stavi mu ruku na rame.

Nikad nisam vjerovala u ono što se o tebi pričalo. Rod potraži pogledom Burta Collinsa. Stajao je podalje, zatomiujući ono što je toga časa osjećao.

Uto Andy i Rod, na svoje veliko iznenađenje, ugledaju Kitty. Prišla je Rodu, odgurnula Laurinu ruku s njegova ramena i upitala:

– Je li sve u redu, dragi?

– Trista mu... rekli smo ti da ostaneš kod kuće!

Krajičkom oka Rod je pratio Lauru dok je prilazila mužu. Sad je to za njega bila zatvorena knjiga.

Kittyne oči u prvi mah su bljesnule prkosom, ali mi se onda izraz smekšao.

– Nisam mogla izdržati, dragi.

Njega obuzme osjećaj mirnoće i na usnama mu zatitra osmijeh.

– Dobro sam, draga.

– Nikad više neću prekršiti tvoje naređenje – uzvratila mu je osmijehujući se.

Rod se osvrne. Svi su mu se osmijevali u očekivanju da im on

uzvratí osmijeh, ali on nije znao hoće li to ikad učiniti. Previsok je bio zid nepovjerenja i sumnje koji se ispriječio između njih otkako se vratio.

– Kitty – naglo se okrene djevojci – jesi li za to da se odselimo odavde?

– Pristajem ne sve što predložiš.

I Andy je prema sugrađanima i susjedima osjećao prezir?

Kako bi bilo da prodamo rančeve i odselimo se u Montanu?

– Kažu da je tamo izvrsna ispaša – on iskrivi usne u podrugljivu grimasu. – Do ovog kraja više mi nije stalo.

– I ja ću vam se pridružiti ako me primete – oglasi se Pat. – Ako ništa drugo, da vas izvlačim iz neprilika.

Učetrovo su prošli kraj ljudi koji su ih u tišini promatrali. Dok su ih ispraćali pogledima. Dawson reče:

– Uvijek je bio čudan, još kao dječak. Nikad nisi znao što mu se vrze po glavi.

Nastao je žagor. Svatko se sjetio neke zgode iz Rodova djetinjstva.

– Otkako se vratio – reče stari Sherman zbili su se čudni događaji. Neka nećemo nikad objasniti.

– Jednom znam objašnjenje – ubaci gospodica Kristina piskutavo. – On je opljačkao moju radionicu. Vidjela sam ga vlastitim očima.

Očevica je teško pobijati, znali su prisutni, i stoga je nitko nije ni pokušavao uvjeriti u suprotno. Samo je iz zadnjeg reda na njezin račun odjeknuo pogrđan uzvik.

KRAJ

U PRIPREMI:

n-

AKO
VOLITE STRIP,
ONDA JE TO...

